

DIPLOMADOLGOZAT

Bogyó Attila

Vidékfejlesztési agrármérnöki mesterképzési szak

**Csíkszereda
2023**

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Vidékfejlesztési agrármérnöki mesterképzési szak

APITERÁPIÁS KÖZPONT MEGVALÓSÍTÁSI TERVE

Belső konzulens: Dr. Nagyné Dr. Molnár Melinda

Egyetemi docens

Készítette: Bogyó Attila

W8WCNY

Levelező tagozat

Tanszék: VFGI/Vidék- és Területfejlesztési

Csíkszereda

2023

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	4
1. Szakirodalmi forrásfeltárás.....	6
1.1.A turisztikai termék	6
1.2 A falusi turizmus, mint térspecifikus turisztikai termék.....	7
1.3 Az egészségturizmus	8
1.3.1 Az egészségturizmus infra- és szuprastuktúrája.....	9
1.4.Az apiterápia, mint az egészségturizmus szerves része	10
1.4.1 Az apiterápia meghatározása, történeti ismertetése.....	10
1.4.2 Az apiterápiára vonatkozó szabályozások és feltételek.....	11
1.4.3 Az apiturizmus.....	13
1.4.4. Az apiterápiás termékek és szerepük a turizmusban	15
1.5. Kovászna megye turizmusa, különös tekintettel az egészségturizmusra	18
1.5.1 Kovászna megye egészségturizmusának alapjai	22
2.Önálló kutatás	26
2.1 Kutatási célok, kutatási kérdések és hipotézisek	26
2.2 A kutatási módszerek és a minta bemutatása	27
2.3 A kérdőíves vizsgálat eredményei	28
2.4. Egy tervezett apiterápiás központ.....	36
2.4.1. A választott terület földrajzi helyzete, elérhetősége, természeti és infrastrukturális adottságai	38
2.4.2. A választott területen érvényben levő urbanisztikai szabályozás.....	41
2.4.3. Megvalósítási javaslat	43
2.4.4. Működési, működtetési javaslat	45
2.4.5. Marketing terv.	51
2.4.6 Cselekvési ütemterv.....	55
2.4.7. A projekt pénzügyi költségeinek becslése.....	56
2.4.8. A beruházás működési költségeinek és bevételeinek, valamint eredménykimutatásának tervezete.....	58
2.4.9 Eredménykimutatás	63
3. Következtetések, javaslatok.....	67
4. Összefoglalás.....	69
Irodalomjegyzék	70

Mellékletek.....	72
Függelékek.....	79

Bevezető

A dolgozatom középpontjában egy apiterápiás központ megvalósítási terve áll.

Abból indultam ki, hogy a méhek világa ismeretlen az emberek számára, de nem ismeretlenek a méhészeti termékek és ezek jótékony hatásai. Mivel a családom évek óta méhészettel foglalkozik, ezért egy turisztikai termék-forgalmazó családi vállalkozás kiépítéséhez kapcsolódik a diplomadolgozatom, ami a „Bogyó Apiterápiás központ” nevet kapná.

A központ létrehozásával az elsődleges célom az lenne, hogy az emberek ne csak a méhészeti termékeket és ezek alkalmazását ismerjék meg, hanem emellett a méhek világát is, valamint tudatosuljon bennük, hogy létezésük mennyire elengedhetetlen az emberi lét számára. Ennek érdekében a tervezett és kivitelezést nyert központ felhívna a figyelmet a méhek hasznosságára és védelmére is. Nemcsak az fontos a méhekben, hogy mit állítanak elő, hanem az is, hogy ez az aprócska rovar mire képes, milyen kulcsszerepet tölt be a természetben. A méhméreg terápiát emelném ki a központ tevékenységei közül, mely proteinek, zsírokat, szerves savakat és sok más ásványi anyagot juttat célzottan a fogyasztó szervezetébe. A terápia bizonyítottan számos gyógyhatással bír, ismert reuma ellenes hatása, mozgásszervi panaszok enyhítésében és gyulladásos betegségek esetén is sikerrel alkalmazzák.

Gyerekkorom óta látva édesapám rajongását és azt, hogy milyen örömmel, beszél a méhekkal töltött idejéről, felébresztette bennem a kíváncsiságot és szenvedélyt a szakma iránt. Ő sem nehézségként éli meg a szakmáját. Tisztában van vele, hogy azok az apró élőlények egyedül és családonként is milyen szervezettséget tanúsítanak és milyen hatalmas részben járulnak hozzá a természet élhetőségéhez.

A vizsgálatok és elemzések elsődleges és legfontosabb célja az lenne, hogy kiderüljön az, hogy egy apiterápiás központ megvalósítható-e Kovászna megyében. A kutatásban választ szeretnék kapni arra, hogy az emberek mennyire ismerik a méhészeti termékeket, milyen rendszerességgel használják és mindemelett, mit tudnak a jótékony hatásairól. A vizsgálatok és elemzésekből szeretném, ha kiderülne, hogy az emberek próbáltake ki már alternatív gyógyászatonkat, és ha igen akkor hajlandóak lennének-e kipróbálni magát az apiterápiás kezeléseket. Összeségében a cél az lenne, hogy kiderüljön van-e vagy a későbbiekben lenne-e igény egy apiterápiás központra. Mivel szeretném, ha pár éven belül nem csak egy terv lenne, hanem meg is valósulna az adott szolgáltatás.

Célom tehát egy olyan apiterápiás központ létrehozása, amely hozzájárul Székelyföld, azon is belül Kovászna megye turisztikai termékeinek diverzifikáltságához. Szeretném, ha a

vállalat hosszútávon fenntartható, profitáló lenne és jó megélhetési lehetőséget biztosítana a családnak és az ott tevékenykedők számára. Hosszú távon szeretném, ha sikerülne egy erős brandet kialakítani a családi vállalkozásunknak.

1. Szakirodalmi forrásfeltárás

Mivel diplomadolgozatom középpontjában egy apiterápiás központ lehetőségeinek vizsgálata áll, ezért legelőször értelmezem a turisztikai termékeket általában, majd a falusi és az egészségturizmust értékelem azzal a céllal, hogy az apiterápiát és termékeit elhelyezzem ebben a viszonyrendszerben.

1.1.A turisztikai termék

A turisztikai terméket számos módon értelmezhetjük. A legegyszerűbben megfogalmazott értelmezése: egy adott szolgáltatás, amit a turista igényel. Valójában azonban a termék sokkal inkább komplex szolgáltatáscsomagot jelent, amelyet a turista igénybe vesz. A turisztikai termék az adott desztinációhoz vagy földrajzi helyhez kötött, tehát a turistának kell felkeresnie a kínálat helyszínét és azt nem szállítják hozzá, mint árucikket (Ex. verbum. Ambrus 2019).

A turisztikai termék nem rendelkezik a hagyományos értelemben vett termék tulajdonságaival, nem jellemezhető tárgyi eszközként, nem lehet raktározni, készleteket felhalmozni belőle és előre, határidőre nem legyártható. A turisztikai termékcsomagot abban az időpontban kell értékesíteni ahol, és amikor az rendelkezésre áll. A turisztikai termék vásárlás előtt nem megtekinthető, hiszen ebben az esetben nincs termékminta, esetleg csak az előzetes véleményekre és tapasztalatokra alapozhat a turista. A turisztikai termék létrehozásában adott esetben maga a turista is kiveszi a részét; a szolgáltatás nyújtása és az igénybevétele egy időben történik, és így nincs lehetőség arra, hogy közbe iktassanak egy minőség-ellenőrzési procedúrát (Gonda, 2016).

A turisztikai termék sajátosságai:

- komplexitás jellemzi, számos alkotóeleme van (szállás, étkezés, sport, szórakozás, utazás, stb.)
- a vásárló választja ki, hogy mely elemeket, mely időpontban szeretné igénybe venni és ő véglegesíti a terméket
- célja a turisták szükségleteinek minél magasabb színvonalon történő kielégítése
- kulcsfontosságú célja, hogy dokumentálható és mesélhető élményeket nyújtson
- fogyasztása helyhez és időhöz kötött
- nem megfogható, nem anyagi jószág

- a szolgáltató és a fogyasztó szoros kapcsolatban állnak egymással, nem elkülöníthetők, főleg az egymásra gyakorolt intenzív és interaktív hatások miatt
- a termék minősége függ a végső felhasználó aktivitásától és a viszonyulásától
- összeállíthatja a fogyasztó is az önmaga számára kedvezőnek vélt csomagot, de egy utazási iroda vagy helyi desztináció menedzsment szervezet is kialakíthatja ezt

A turisztikai termék a turisztikai kínálat legfőbb alkotóeleme, nem tárgyasult, megvásárlásával nem szerzünk tulajdonjogot, hanem a szolgáltatások igénybevételére leszünk jogosultak egy meghatározott időre. A kínálat része minden vonzerő, és az összes más juttatás, amelyet a turista szükség esetén igénybe vesz. A termék a turisták által összeválogatott elemeket foglalja magába. A turisztikai termék egy olyan kínálat, mellyel kielégíthetők a kereslet igényei (Gonda, 2016).

A Bogyó Apiterápiás Központ a székelyföldi, ezen belül a Kovászna megye turisztikai termékeinek variációját, diverzifikációját szolgálná. Nagyban hozzájárulna a környék turisztikai keresletéhez, kiegészítené a környék gyógyturizmusát. Az emberek megtapasztalhatnák a természet által nyújtott gyógyászati lehetőségeket, ezen felül ráébrednének arra, hogy milyen kincsek rejlenek akár a közvetlen környezetükben.

1.2 A falusi turizmus, mint térspecifikus turisztikai termék

Egy-egy néprajzi desztináció, hagyományaink megismerése egyre fontosabb utazási motivációvá válik napjainkban. A falusi turizmusban a turisták élménydús programokat keresnek, amelyen keresztül a helyi közösség és kultúra részévé válhatnak, ezáltal felejthetetlen, autentikus élménnyel térhetnek haza.

A keresleti trendeknek megfelelően a látogatott közösségek kultúrájának és szokásainak megtapasztalása áll az olyan turisztikai termékek középpontjában, mint a kulturális turizmus, az ökoturizmus és a falusi turizmus. E turisztikai termékek között egy elmosódó tendencia érezhető, egyre inkább a kulturális turizmus részévé vált egy-egy desztináció hangulatának, életmódjának megtapasztalása, a népi hagyományok megismerése és átélése akár a városlátogatások részévé is válhat.

A falusi turizmus is egy összetett turisztikai termék. Jelenti a hagyomány, a kultúra gyakorlását, a népművészet, a helyi termékek elkészítését, de hozzátartozhat a sportturizmus, vadászturizmus, a gasztroturizmus, vallásturizmus és nem mellékesen az egészségturizmus is (Ex verbum: Ambrus 2019). Ezek biztosítják a falusi élet megismerését az utazók számára. Nagymértékben fontosak a helyi kézműves műhelyek, tájházak, de

elengedhetetlenül szükséges bennük a vendégközpontú szemlélet, amely interaktív élményt biztosíthat a turistának. Annak érdekében, hogy a hagyományőrzés komoly vonzerővé váljon összetett impulzus biztosítása szükséges. Itt vannak adott szempontok, amelyeket figyelembe kell vegyünk: fontos a tematikus, differenciáltság-központú termékfejlesztés és a hagyományőrzés más termékekkel való párosítása. Egyre elterjedtebbek a hagyományőrző tematikus utak, amelyek lehetnek tematikus bor-, pálinka utak, vagy művészeti ágak mentén történő lovas és bicikli túrák. Ezek az utak nem jöhetnének létre szállás és vendéglátó egységek nélkül. (Forrás: <https://mtu.gov.hu>, 2021.)

Maga a falusi turizmus tartalmi lényegét Szabó Géza, a Pécsi Tudományegyetem oktatója a következő pontokba foglalja össze:

- a vendég és a vendéglátó egy házban lakik
- a vendég a családias, a házas események részévé válhat
- javítja a helyi lakosság megélhetését
- hozzájárul a térségben élők összefogásának
- fenntartható, nem tömegturizmus. (Szabó G. 2011)

A falusi turizmus kínálati oldalról nézve függ a szállásadó vendégszeretetétől, a helyi hagyományoktól, a természeti értékektől, amely a vidéki idegenforgalom vonzerejét biztosítja, kínálata viszont ezen elemek sokféleségének összességéként lelhető fel. Összetett árucikké akkor alakul át, ha az elsődleges szolgáltatás mellé plusz szolgáltatás is társul. A felhozatal lehet még kulturális és gasztronómia jellegű. Napjainkban egyre inkább igény van arra, hogy a város zajából kiszabadulva nyugodtabb, csendesebb és esetenként tisztább helyeken töltsük el szabadságunkat és pihenjük ki a mindennapi nyüzsgés fáradalmait. Erre a legmegfelelőbb helyek közé tartoznak az olyan falvak, amelyek nyújtani tudják számunkra ezeket a jellemzőket (Gonda T. 2016).

1.3 Az egészségturizmus

Az egészségturizmus lényegében utazás a gyógyulás, rehabilitáció vagy egészségfejlesztés érdekében, amelyhez más turisztikai szolgáltatás is társulhat. Az egészségturizmusban legrégebb óta a fürdőturizmus van jelen. Ezért van az, hogy a legtöbb szakirodalomban egészségturizmus alatt elsősorban a gyógy- és termálturizmus jelenik meg.

Az egészségturizmus tehát a fürdőzésből gyökerezik, hiszen már az ókori Egyiptomban is a mindennapi rutin részét képezte a fürdés, fürdőzés. Ezt a rituálét több népcsoport is átvette és magáévá tette. Az igazi fürdőkultúra alapjait azonban a rómaiak fektették le. Ők voltak

azok, akik elsőként használták az ásványvizet (melegen és hidegen egyaránt) a külső és belső gyógyászatban. Ezt követően azonban az elkövetkező korok hiedelmei nem kedveztek túlzottan a fürdőkultúra fejlődésének, hiszen sok ideig, úgymond az „ördög művének” tartották. Később a 20. és a 21. században új lendületre kapott a fürdőkultúra, mivel gyógyászati érdekeken kívül az egyszerűen kikapcsolódni vágyók számára is vonzó lett. Emellett az is befolyásolja az egészségturizmus fejlődését, hogy egyre fontosabbá válik az egészségünk megőrzése, esetleg visszanyerése. (Boros-Printz-Priszinger, 2011).

Érdekes a gyógyturizmus és az egészségturizmus viszonyát megvizsgálni. Az egészségtudományi fogalomtár szerint a gyógyturizmus nem más, mint az egészségi állapot konkrét javítása céljából igénybe vett, egészségügyi ellátásokra alapozódó egészségturizmus. A természet áldásából Magyarország ugyanúgy Erdély is a világ egyik gyógy- és termálforrás-nagyhatalom. Ahhoz, hogy egészségturisztikai nagyhatalommá váljon fontos erősségek hangsúlyozása:

- megfelelő állami támogatás,
 - a hazai szakmai szereplők együttműködése,
 - komplex kínálati kialakítása a minőségelőny megteremtéséhez és fenntartásához,
 - célirányos szakemberképzési rendszer és minőségi szakmai nyelvtudás kialakítása
- (Boros-Printz-Priszinger, 2011)

Ami pedig a falusi turizmus és az egészségturizmus viszonyát illeti, a falusi turizmusban is egyre nagyobb szerepet kap az egészségturizmus. Számos helyen a falusi turizmus már nemcsak a szállásadást, hagyományokat, gasztronómiát foglalja magában, hanem akár a természet adta gyógyászati lehetőségeket is. E gyógyászatokhoz tartoznak a különböző terápiák (víz-, levegő-, föld típusú terápiák), gyógyfürdők, gyógyvizek, termálturizmus stb. (Gonda T. 2016)

1.3.1 Az egészségturizmus infra- és szuprastuktúrája

Turisztikai infrastruktúra alatt az összes olyan közösen használható létesítményt értjük, amelyek turisztikai tevékenységet tesznek lehetővé. Az egészségturizmusban a turisztikai infrastruktúra szegmens lehet:

- a turizmustól függő szűkebb infrastruktúra, azaz az idegenforgalom miatt szükséges további, az ott lakók szükségleteit meghaladó ellátási és köztisztasági infrastruktúra

- helyi turizmus létesítményei: strandok, fürdők
- gyógyhelyi létesítmények, azaz a természeti tényezőknek gyógyászati eszközként történő felhasználását szolgáló létesítmények
- gyógyfürdők (pl. meleg vizű fürdők, iszapfürdők, mozgásszervi kezelések létesítményei)
- klimatikus gyógyhelyek (nagy park és erdő, pihenőpázsitok, stb.)
- felhasználását lehetővé tevő intézmények: gáz-, iszapfürdő, valamint gyógyfürdő.

Értelemszerűen a vonzerő nem életképes a turisztikai szuprastruktúra hiányában, amely az egészségturizmus tekintve egy különösen elemi tényező, mivel napjainkban észlelhető, hogy a turisztikai termék vevői inkább a színvonalas szolgáltatásokat keresik a szálláshely és a vendéglátás szektorban is.

A szuprastruktúra részei az alább említettek:

- szállás (gyógy szállodák, wellness szállodák, tematikus szállodák pl. aromaterápiás szálloda, gyógyfürdőkórház, szanatórium, éghajlati gyógyintézet)
- ellátás (vendéglátóipari létesítmények, éttermek, gyorskiszolgáló helyek, büfék, stb.)

Az utóbbiak esetében egyre inkább jelentős szerepet kap az sajátos kínálat, a szezonális vagy a helyi ételekre megalkotott menü és a különleges étkezési igényeket (diéta, ételallergia) megfelelően tudó kínálat. A szuprastruktúrához tartoznak a kiskereskedelmi egységek, főként a gyógyászati segédeszközöket és a speciális, helyi, gyógyvíz vagy gyógynövény alapú készítményt kínáló butik (Gonda T. 2016).

1.4. Az apiterápia, mint az egészségturizmus szerves része

Az egészségturizmusban helyett kapnak a terápiás kezelések, amilyen az apiterápia is, amely a méhek vagy különféle méhészeti termékek segítségével történő kezeléseket foglalja magában. A modern gyógyászatokhoz is sorolhatjuk.

1.4.1 Az apiterápia meghatározása, történeti ismertetése

Az apiterápia szókapcsolat az „Apis” (méhecske) és a „terapia” (kezelés) kifejezésekből áll. A méheccel, méhészeti készítményekkel történő kezelést jelenti. Mai világunkban apiterápiának nevezzük azt, mikor méhészeti termékeket igénybe véve óvjuk meg épségünk, ebből adódóan betegségmegelőző hatásáért hasznosítjuk. Nem csak a méz, virágpor, propolisz és méhpempő bővíti a méhészeti termékek családját, hanem a méhkenyér,

lépesméz, méhméreg, kaptárlevegő, méhviasz, szárazméh és hereméhlárvák is. Ezek a keleti országok apiterápiás kultúrájában már régóta jelen vannak (Temesvári-G 2000).

Az apiterápia története az ókori Egyiptomba, Görögországba és Kínába vezethető vissza. Egy 4000 évre visszanyúló dokumentumban már található utalás a méz használatára. Hippokratész a nagy görög orvos is használt méhmérget ízületi gyulladások kezelésére. Az ókori görög sportolók mézet használtak az energia növelésére. Plinius római tudós könyvében írt a propolisz gyógyító tulajdonságairól, az állítva, hogy csökkenti a duzzanatot, csillapítja a fájdalmat és gyógyítja a sebeket.

Maga az apiterápia modern, szisztematikus tanulmányozását Philip Terc osztrák orvos erőfeszítései indították el, az 1888-as „A méhcsípés és a reuma közötti sajátos kapcsolatról” című cikkével összefüggésben.. Az apiterápia kapcsolódik a néhai méhészhez, Charles Mrazhoz, aki népszerűsítette a méhméreg-terápiát (Forrás: <https://medicineworld.org>, 2022).

A méhészeti készítmények jelentős hányadát a méhek a növények részeiből állítják elő, úgy mint a mézet, a virágport és a propoliszt. Azonban sokan megfélemednek arról, hogy nem csak azok a termékek hasznosíthatók, amelyek a kereskedelemben elterjedtek, hanem azok is, amelyeket az állatoktól, méhektől származtatunk, mint a méhpempő, a méhméreg és méhviasz. Ezeket a termékeket a méhek saját fenntartásuk érdekében termelik. Az apiterápia a méhészeti termékekben fellelhető aktív hatóanyagokat használja fel az ember egészségének megőrzése és egyes betegségek kezelése érdekében.

Az apiterápia a természetgyógyászat fitoterápiához tartozó ága. A méz gyógyhatású élelmiszerként történő kutatása kiszélesedett az apiterápia összes alkotóelemére, s mint speciális gyógyászati eszköz ma is alkalmazódik a biológiai, kémiai, mikrobiológiai, farmakológiai, orvosi szakmában. Ma is jellemző az egyes méhészeti hatóanyagok magas szintű tudományos felhasználása az orvoslásban (Temesvári-G 2000).

1.4.2 Az apiterápiára vonatkozó szabályozások és feltételek

Romániában a méhészeti ágazattal kapcsolatos rendelkezéseket a 79. számú méhészeti törvény foglalja magában, amelyet a Hivatalos Közlöny I. részében tettek közzé 2013-ban. A törvény 2020. június 15-én módosult utoljára.

A törvény 2. cikkelye határozza meg a méhészeti tevékenységet gyakorolható személyeket. Kimondja, hogy a méhészeti tevékenységet bármely természetes vagy jogi személy gyakorolhatja a hatályos jogszabályoknak megfelelően. A román állam a

szakminisztériumokon keresztül támogatja a méhészkedést, a méhcsaládok számának és termelésének növelését, a mézkészletek, a méhészeti termékek túlzott tőkésítését, a biológiai sokféleség megőrzését és a helyi méhészeti genetikai alap megőrzését.

A törvény három fő fejezetből áll. Elsősorban tisztázza a különféle méhészeti fogalmakat, meghatározza, milyen specifikus jellemzői vannak a méhészeti termékeknek, leírja, hogy milyen támogatásokat igényelhetnek a méhészek és méhésztársulások. Tartalmazza azt is, hogy milyen feltételek mellett tarthatók, tenyésztethetők, értékesíthetők és forgalmazhatók a méhek, a méhkirálynők, valamint a méhészeti termékek. Ezeket követően kitér a méhészek különféle legeltetéskor, árusításkor alkalmazandó kötelelességeire és kötelezettségeire. Végül tartalmazza a szabálytalanságok esetén alkalmazott szankciókat, a pénzbírságok mértékét és az eljárások folyamatát. (Forrás: <http://legislatie.just.ro>, 2022)

Európai uniós szinten is számos méhészeti szabályozás létezik, amiket a tagállamok is kötelesek alkalmazni. 2017-ben az Európai Parlamentben előadott jelentés foglalja magában a méhészeti ágazat még napjainkban is érvényes helyzetét, problémáit. Tartalmazza a méhek és az ágazat gazdasági hatásait az EU-ra, valamint az ágazatot érintő számos hátráltató tényezőt. Ez a jelentés indokolja azt, hogy a méhészeti ágazatot miért, és mi elől kell védeni. A méhészeti ágazat létfontosságú az EU számára. Évente kb. 14,2 milliárd eurónyi forgalmat bonyolít. De nemcsak pénzügyi szempontból fontos ez a kérdés. Környezeti szempontból a jelentőségét az adja, hogy hozzájárul az ökológiai egyensúly és a biológiai sokféleség megőrzéséhez. Európában a növényfajok 84%-a és az élelmiszer-termelés 76%-a függ a házi- és vadméhek általi beporzástól. (Forrás: <https://www.europarl.europa.eu>, 2022)

Az apiterápiára vonatkozó szabályozások kitérnek a hamisítások problémakörére is. Sajnos a méz a világon a harmadik leginkább hamisított termék. A hamisítás komoly károkat okoz az európai méhészeknek, és súlyos egészségügyi kockázatoknak teszi ki a fogyasztókat.

A jelentés kiemeli, hogy mekkora veszélyekkel jár a méz hamisítása, valamint a méhekre káros, mérgező hatást gyakorló vegyi anyagok használata a mezőgazdasági ágazatban. A jelentés indítványozza, hogy ne csak jogszabályokat hozzanak, hanem azokat tartassák is be azokat, legfőképp a kínai méz importőrökkel. A vegyi anyagok használatára is kitérnek: szükséges korlátozni az olyan anyagok használatát, amelyek káros hatást gyakorolnak a méhekre.

Kijelenthető, hogy a méhészeti ágazat szabályozását a lehetőségek szerint magas szinten végzik, de az ágazatot veszélyeztető különféle és sokrétű tényezők szabályozása még nem forrott ki igazán. Valószínűsíthető, hogy a méhészeti ágazat fontosságára az EU és a világ is figyelmet fog fordítani, mindamelllett, hogy pozitív gazdasági hatása van, azért is, mert

nélkülük nem lenne fenntartható a jelenlegi élelmezési rendszerünk. (Forrás: <https://www.europarl.europa.eu>, 2022)

Román Apiterápiás Társaság („Societatea Română de Apiterapie (S. R. A.)”) nonprofit szervezet, amely multidiszciplináris szakmai szövetségként szerveződik, tudományos és oktatási jellegű. A „S. R. A.” azért jött létre, hogy az orvostudomány fejlődjön a lakosság egészségének javítása érdekében a méhészeti termékek alkalmazásával.

Az apiterápia magába foglalja a méhek által betakarított, módosított vagy kiválasztott termékek felhasználását terápiás célokra. Az apiterápiát egy alternatív gyógyászat, amelyet azon személyek gyakorolhatnak, akik orvosi végzettséggel rendelkeznek, vagy akik elvégezték az apiterápiás tanfolyamot.

A 118/2007 törvény 2. fejezet 5. cikkelye előírja, hogy homeopátia, apiterápia, fitoterápia és a hagyományos keleti orvoslás gyakorlása csak orvosok, fogorvosok vagy adott esetben gyógyszerészek számára engedélyezett, és a Közegészségügyi Minisztérium szabályokkal rendelkezik. A 8. cikk előírja, ha nincs orvos, aki elvégezze a terápiás kezeléseket, akkor köteles speciális rövid távú képzést végezni, amely megfelel a Közegészségügyi Minisztérium szabályainak. A 10. cikk kimondja, hogy az alternatív orvoslás gyakorlójának joga van csak az általa felhatalmazott és tanúsított ismereteket, eszközöket és módszereket használni, az adott szakterületen elfogadott foglalkozási szabványnak megfelelően. A 11. cikk 3. pontja leírja, hogy az „egészségügyi központ” elnevezés csak akkor használható, ha legalább egy egészségügyi alkalmazott vagy nővér van. (Forrás: <http://legislatie.just.ro>, 2022)

1.4.3 Az apiturizmus

Az apiturizmus fogalma a méh elnevezés latin eredetéből származik: apis-mellifera= méh. Az apiturizmus alapvetően kötődik a vidéki életterhez, a vidéki közösségek kultúrájához és a hagyományokhoz. Egy olyan idegenforgalmi forma, amelyben a fenntartható fejlődés is megjelenik, igaz egy nem feltétlenül nagy turisztikai piaci részt használva ki. Az apiturizmus másként fogalmazva egyfajta turisztikai forma, amely a méhészettel, mint a hagyományos szakmával, valamint a méhészeti termékekkel kapcsolódik ökológiához, élelmiszer- és gyógyászati szempontból. Az apiturizmushoz kapcsolódó tevékenységek közé tartoznak a méhészetek, a szabadtéri múzeumok és méhmúzeumok látogatása, ahol a turistának lehetősége van megfigyelni egy méhész munkáját, a méhcsalád életének alakulását, a méz készítésének a módszerét, tulajdonságait és sajátosságait, hogy megismerkedjenek más

méhészeti termékekkel. Cél lehet figyelemmel kísérni a méhcsaládok életét, felismerni az ember és a méhek közötti ökológiai összefüggést.

Az apiturizmus lehet már egy meglévő méhészeti múzeum vagy méhésztelep továbbfejlesztése, amelyet maga a méhészet tulajdonosa irányít. Az apiturizmus fejlesztése egy lehetőség a vidéki területek aktivizálására, új munkahelyek teremtésére és régiók kultúrájának népszerűsítésére. Az apiturizmus piacvezető országa Szlovénia, ahol az egyik nagyon vonzó turisztikai ág lett

Külföldi kitekintés: apiturizmus Szlovéniában

Az európai apiturizmus fejlettsége nem egységes. Én a szlovén tapasztalatokat fogom bemutatni. Ugyan fejlődés Lengyelországban, Németországban, Csehországban és Ukrajnában is megfigyelhető, de számos országban (pl. Bulgária, Ciprus, Dánia) nem fektetnek elegendő hangsúlyt a méhészetre. A turizmus ágazatában is ritkaságszámba megy az, hogy az apiterápiát belevigyük a turisztikai választékba. Ennek köszönhetően kiaknázatlan turisztikai ágazatként tarthatjuk számon az apiturizmust, amely rengeteg lehetőséget foglal magába és hosszú távon egyre fontosabb lesz (Forrás: www.sloveniatimes.com, 2022).

Az apiturizmus Európa szerte egyre növekvő kultúra a méheket kedvelő utazók számára. Szlovénia 2003-ban kezdte el aktívan fejleszteni ezt az üzletágat, az Apimondia méhészeti világkongresszus után. A kongresszus Szlovéniába több mint 3000 méhészt fogadott a világ minden tájáról. Így kezdődött el a folyamat, amely a szlovén méhészek vendégszeretetéről is szól. Azóta is minden évben megrendezik a találkozót, ahová főleg Európa különböző tájairól érkeznek méhészek. (Forrás: www.sloveniatimes.com, 2022).

A méhturizmus kétségtelenül olyan turisztikai termék, amely Szlovéniát képviseli a leghitelesebb módon, mint rendkívüli természeti előnyökkel rendelkező országot. Az apiturizmust elsősorban a Szlovén Méhészek Egyesülete és az Apitours utazási iroda népszerűsíti. (Forrás: <https://sloveniatimes.com/>, 2022)

A szlovéniai "Apitour" magában foglalja a mézes ösvényeket, a méztermékek és a mézalapú kulináris csemegék kóstolását. A látogatók meglátogatják Szlovénia egyedülálló méhházait is, néhány apiturisztikai szolgáltató és gyógyfürdő mézes masszázsokat, méz- és tejfürdőket, valamint méhviasz hőterápiát is kínál. (Forrás: <https://sloveniatimes.com>, 2022)

Az "apiterápia atyja" is szlovén kötődésű. Filip Terc "A méhcsípés és a reuma sajátos kapcsolatáról" című cikket írta, de állításait soha nem tesztelték megfelelő klinikai vizsgálatokban. Születésnapját, március 30-át az Apimondia méhész szövetségek

nemzetközi szövetsége az apiterápia világnapjává nyilvánította. (Forrás: <https://sloveniatimes.com>, 2022)

Az első vállalat, amely Szlovéniában megkezdte a méh alapú termékek kifejlesztését, a ljubljana Medex volt, amely 1966-ban Apicentre névre keresztelt laboratóriumot nyitott mézen, virágporon, propoliszon, méhpempőn és méhmérgen alapuló új termékek kifejlesztésében az egyik első ilyen laboratóriumban. Európában. A Medex 1978-ban Apimondia égisze alatt megszervezte az első nemzetközi apiterápiás kongresszust is. (Forrás: <https://sloveniatimes.com>, 2022)

1.4.4. Az apiterápiás termékek és szerepük a turizmusban

Ahogy arról már korábban írtam, az apiterápiás termékeket maguk a méhek állítják elő közvetett vagy közvetlen módon. Közvetett a méhlevegő vagy a méhméreg és közvetlen a méz és a virágpor. Az apiterápiás termékek szorosan kapcsolódnak a gyógyturizmushoz. Sok ember választása esik manapság a természetes gyógyászatra, aminek régebb óta ismert az alkalmazása és a hatása. A termékeket a hatásuknak köszönhetően kiegészítő gyógymódként (sebkezelés, égési sebek) is alkalmazzák képzett orvosok vagy apiterapeuták.

Az alábbiakban összegzem az ismertebb terméket:

Méz és lépesméz

Minden egyes olyan növény, amelynek van nektárja vagy nedve azt méhek átalakítják és ennek végterméke a méz. A méz szinte hetven gyógy- és élettani eredménnyel büszkélkedhet. A méz kitűnő szénhidrátforrás, amely bővelkedik ásványi anyagokban, ez mellett még tartalmaz vitaminokat, szerves savakat és fontos enzimeket. Fel lehetők még az aminosavak és fehérjék.

Hatóanyag véget többnyire a folyékony, sötétebb méz értékesebb. A lépből frissen kipergetet méz hatása sokkal nagyobb, mint a már régebb elraktározott mézeké. A méz gyógyhatása függ attól is, hogy a méh a nektárt milyen virágokról gyűjtötte, mivel a gyógynövényekről gyűjtött méz rendelkezik az adott növény hatásaival is. (pl. hársmez, kakukkfűmez, eukaliptuszméz, fenyőmez).

A mézet számos betegségénél felhasználják: szívbetegségek, gyomorhurut, légcsőhurut, endokrin-mirigy bántalmak (elégtelenség), sebek esetén, de az enyhe hashajtó hatását is ki lehet használni. A téli meghűlésre legjobb a lépes méz, vagy a sötét színű erdei méz. Vashiány pótlására a legmegfelelőbb a sötétebb méz (Hevesi, 2021).

Virágpor

A virágpor egyfajta táplálék kiegészítő is, ami minden egyes szükséges táp elemében gazdag. A pollen legfontosabb összetevőjét az aminosavak biztosítják, mivel a huszonkét ismert aminosavból húsz megtalálható.

A virágpor a vitaminokban bővelkedő méhészeti árucikk, amely fehérjéket, növényi cukrokat, zsírokat, ásványi sókat, hormonokat és enzimeket is tartalmaz.

A gyógyászati felhasználása attól függ, hogy a mézelő méh milyen méhlegelőn dolgozott, és a gyűjtött virágpor milyen fajta virágról származik, változatos színét is ez adja (Hevesi, 2021).

Propolisz

A propoliszt a méhek tömítésre és ragasztásra használják. Ez egy fajta anyag, amelyet a kaptár repedéseinek betömésére és idegen maradványok beterítésére használnak a méhek. A propolisz alapanyaga egy növényi eredetű balzsam, amely a rügyek ragadós váladéka. A méhek a propoliszhoz elengedhetetlen balzsamot a fűz-, a szelídgesztenye-, és a tölgyfák rügyeiről gyűjtik össze. A vegyesen gyűjtött balzsamból a kaptárban – enzim hatására – hatékony vegyületekben gazdag, sárgás-barnás színű, ragadós és puha propolisz jön létre. A propolisz elsőrendű alkotó komponense a flavonoidok és az illóolajok. Mind ezek után következnek a kalkonok, a katechinek, a vitaminok, cserzőanyagok, aminosavak, festékek és az ásványi elemek.

A gyulladásos betegségeknél tapasztaltak javulást a legtöbben és nagy sikert elérve. Gyomorbélhurut, légcsőhurut, torokgyulladás, reumatikus fájdalmak esetén, fogíny betegségek és rákos megbetegedések. Vírusos gyomorbetegségeknél, gyomor- és nyombélfekélynél, gombás szájüreg betegségeknél, tályogok, lábgombásodás és bőrkeményedések gyógyításánál nagyon hatékony.

Jelzések érkeztek arról is, hogy a propolisz migrén, Parkinson-kór, vérkeringési zavarok, ideggyulladás, bőrbántalmak, gyulladásos fájdalmak csillapítására is jól használható (Hevesi, 2021).

Méhpempő

A méhpempő egy fajta váladék, amelyet a fiatal dolgozó méhek garatmirigyei termelnek. Sárgásfehér színű, erősen savanyú, zselés halmazállapotú, ezzel etetik a fiatal dolgozó méhek a fiasítást akkor, amikor méhanyát akarnak nevelni, illetve a fiatal méhek táplálására is szolgál, de csak a méhkirálynő fogyasztja egész életében.

A méhpempő egy igen hatékony táplálék kiegészítő. A méhpempő nagy vitamin tartalmának köszönhetően az emberi testet alkotó sejteket táplálja, az anyagcseréjét javítja, ezért ott segít, ahol baj van, hiszen a betegségeket egy-egy sejtcsoport hibás működése okozza (Hevesi, 2021).

Méhméreg

A méhméreg a kaptár kiemelkedő gyógyírje, nem illik a növényi méhészeti termékek sorába. A méhméreg sűrű, de vízben oldódik, színtelen és a szabad pillanatok alatt megszilárdul. Proteineket, zsírokat, szerves savakat, illó olajokat, különféle ásványi sókat és vizet tartalmaz. Az idősebb méheknek kevesebb mérgük van, mint a fiatal egyedeknek. A méhméreg reuma ellenes hatását már ősidők óta ismerték. A gyógyszeripar használja fel nagymértékben. A méreg ideg és légzésbénító hatással bír. Hisztamin tartalma miatt főleg mozgásszervi panaszokra ajánlott. Felhasználását tekintve jó ízületi gyulladás, szivárványhártya és ideghártya gyulladás esetén (Hevesi, 2021).

Kaptárlevegő

A méhkaptárban jelen lévő levegőt veszik igénybe betegségek gyógyítására. A kaptárlevegős kezelés alkalmazható légzőszervi, idegrendszeri és keringési problémákra, így asztmára, nyálkahártya irritációra, kruppos betegségek kezelésére, migrénes fejfájásra, stroke utáni rehabilitációra is. Ezentúl az immunrendszer zavarait, mint az allergiát és a fertőzésekkel szembeni fogékonyságot vagy krónikus melléküreggyulladásokat is eredményesen lehet vele kezelni (Hevesi, 2021).

Méh biorezonancia

Az idegrendszeri problémák jelentkezésénél javulást eredményez a méhek által kibocsátott 150-300 Hz biorezonancia, és a szárnyuk által keltett mikrorezgések is, amik megsokszorozzák a kaptárlevegő hatékonyságát.

1.5. Kovászna megye turizmusa, különös tekintettel az egészségturizmusra

A megye infrastruktúráját nézve könnyen megközelíthető, mivel rendelkezik vasúti hálózattal és úthálózattal, továbbá rendelkezésre áll a Központi Régió légi közlekedése. A megyén internacionális útvonal megy át (1. ábra), amely összecsatolja az ország és Európa számottevő gócpontjával, ezek az utak javarészt megfelelő állapotú, azonban a közutaknak mindössze negyven százaléka van korszerűsítve. A megyei és más utakat tekintve nagy újításokra van igény. A megye közlekedést, nyújt Prahova völgyébe, az Ojtozi szoros összekötésként szolgál Erdély és Moldva között. (Csata Zs. -Pásztor Gy. 2015)

Kovászna megye turisztikai lehetőségeit meghatározza részben a festői szép környezet, a borvízforrások sokasága és változatossága, a mofetták, és részben a történelmi és kulturális emlékhelyek, a művészeti és építészeti örökség jelenléte. A természeti kincsek változatosságuknak és egyediségüknek köszönhetően turisztikai látnivalóvá váltak, ezáltal bekapcsolódtak a gazdasági és turisztikai körforgásba. A turistákat legfőképp az érintetlen természet és a táj különlegessége és szépsége vonzza a megyébe. Kovászna megye területének természetföldrajzát figyelembe véve, definiálhatók a megye legfontosabb turisztikai desztinációi, ahol minden egyes helyszín esetében valamilyen értékes és egyedülálló turisztikai örökséget csodálhat meg az odalátogató turista.

Kovászna megyében a hegyvidék az egyik legértékesebb turisztikai látványosság, amely rendszerint magába foglalja a vidék gyógyfürdőit, vizeit, túraútvonalait, barlangjait és szálláshelyeit. A hegyvidék legfelkeresettebb vonulatai a Baróti, a Bodoki és a Nemere hegység, valamint a Bodzafordulói hegyek. A Baróti hegység bő választékú, turistajelzésekkel kijelölt, túrázásra megfelelő útvonalakat biztosít a látogatóinak. A hegység ásványvízforrásokra és kénkitörésekre épített gyógyfürdőhelyekkel is büszkélkedhet, ilyenek Málnásfürdői, Uzonkai, Előpataki, Sugásfürdői, Bibarcfalvi fürdők. A Bodoki hegységben a változatos felszíni formák jóvoltából olyan fontos turistalátványosságok fellelhetők, mint Bálványosfürdő és a Szent Anna-tó övezete, amelyek számos mofettával és ásványi kincsekkel rendelkeznek. A Nemere hegység és környéke gazdag vadállománnyal rendelkezik, ezért főleg a vadászok számára vált egy kedvelt és ismert helyszínné. Neves vadászok, akár Európa királyi családjainak tagjai is szívesen látogatják a környéket. Összehasonlíthatósági szempontból feltételezhetően a legértékesebb természeti erőforrásként, amely a megye turisztikai piacát a legjobban meghatározza, a megszámlálhatatlan mennyiségű borvízforrást lehetne kiemelni. A borvizek jelenléte mindig is kedvezett a kezeléssel alapú fürdőhelyek kialakításának, amelyek a hazai és külföldi

turisták köreiben is nagy népszerűségnek örvendenek. A vidéken a legnevezetesebb fürdőzési hagyományokkal rendelkező települései: Kovászna, Bálványosfürdő, Sugásfürdő, Hatolyka, Málnásfürdő, Előpatak és Oltszem. A nevezetes borvízforrásokon kívül méltó megemlíteni a megyében található tavakat is, melyeknek gazdag halállománnyal rendelkeznek és hozzájárulnak a halászati turizmus fellendüléséhez. Ugyanakkor a természeti környezetben sokszínű biodiverzitás található, ahol számos specifikus és ritka növény- (kárpáti sáfrány, őszi kikerics) és állatfaj (medve, őz) honosodott meg. Ezek védelme és hosszantartó fennmaradása végett a megye több tájegységét védett területté nyilvánították, amely országos és nemzetközi szinten is ismertek lettek.

Kovászna megye turizmusnak az egyik alap pillére az egészségturizmust nyújtó szolgáltatások, amelyet sok gyógyulni vágyó keres fel évente. A gyógyturizmus keretén belül elsősorban arra kell fókuszálni, hogy használjuk ki a természet nyújtotta értékes és egyedi erőforrásokat úgy, hogy ne rongáljuk azok épségét. Ennek érdekében törekedni kell arra, hogy ne akarjunk egyszerre túlzottan nagy tömeget bevonítani, ami az erőforrások kárára menne.

Kovászna megye értékes épített és kulturális örökség birtokában van. Találkozik a múlt és a jelen, és összeér a kultúra, építészet, művészet és történelem, megalkotva a vidék különlegességét és örökségét. Az emberek által megalkotott turizmus, valamint a kulturális erőforrások jelenléte elősegíti az adott vidék történelmének és az ott élők identitásának megőrzését.

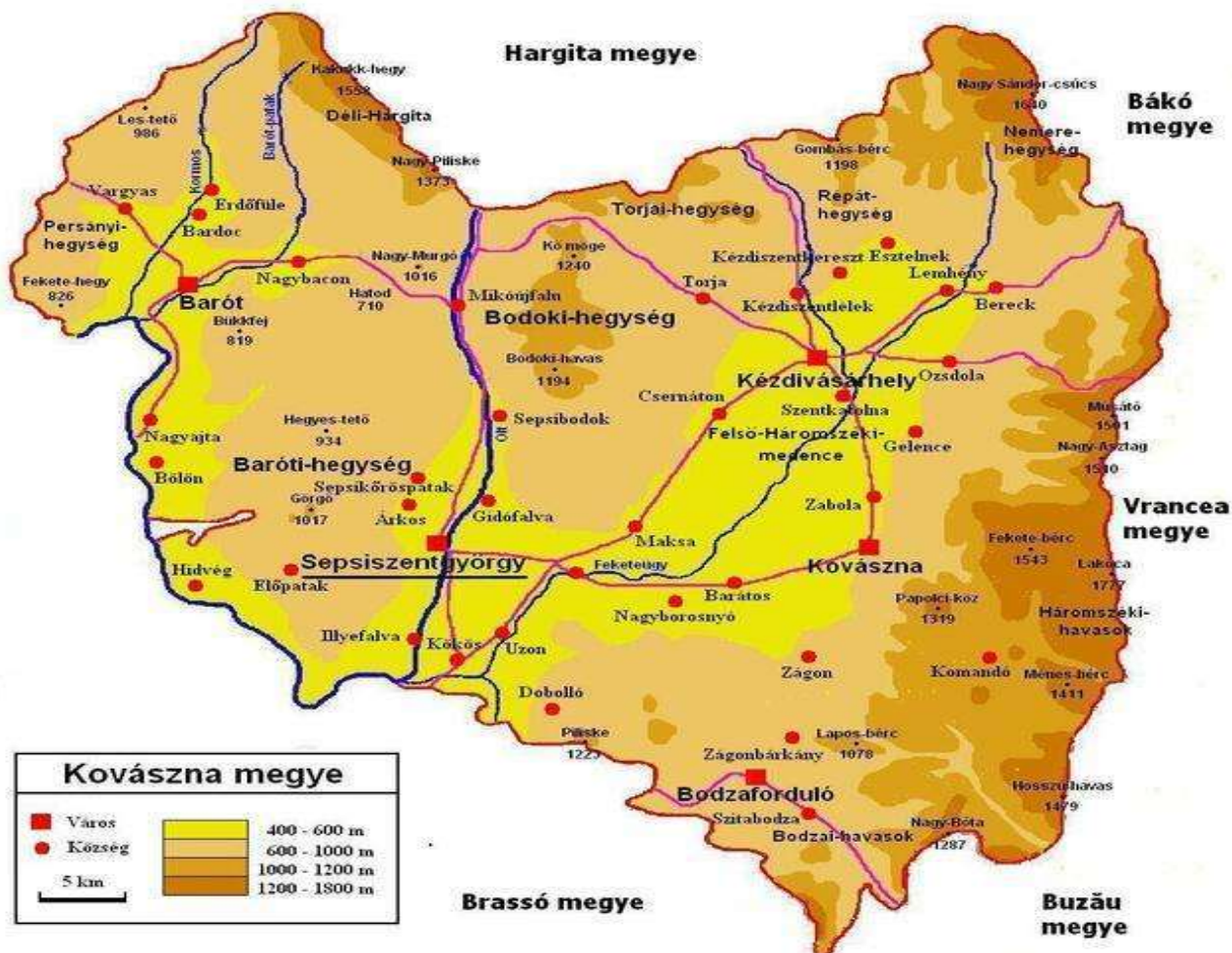
Kétségtelen, hogy a megye egyik legjelentősebb kulturális és vallási látványosságai közé sorolhatjuk a látogatók által is gyakran felkeresett, építészeti perspektívából is kivételesnek számító középkori, erősített templomokat. A turisták gyakran fedezik fel a vidék vallási jellegű építményeit kulturális, építészeti és történelmi értékükből kifolyólag, vagy csupán lelki nyugalomuk megőrzése gyanánt. A megye egyik meghatározó látványosságainak, vagy akár kincseinek számítanak a kismesek által építtetett udvarházak, kúriák és kastélyok, amelyek nagy része, bár magántulajdonban van, látogatható, sőt akár meg is lehet szállni bennük. Ezek az épületek magukban hordozzák a régi idők emlékét, a múlt értékeit és az akkori kornak megfelelő berendezéssel nosztalgikus hangulatot idéznek az oda látogatókban. A kúriák és kastélyok látogatottságára épülő ökoturizmus növeli a megye turisztikai értékét. Az ágazat fejlődéséhez hozzájárul Nagy-Britannia trónörökösének, Károly hercegnek, a rendszeres jelenléte, amely hozzájárul a vidék külföldön való ismertségének növeléséhez. Az épített turisztikai látnivalók mellett a falvak és községek vendégforgalmához hozzájárulnak a helyi események, rendezvények, fesztiválok, amelyek

betekintést nyújtanak Kovászna megye és maga a székelység kultúrájába és hagyományaiba (Csata Zs. -Pásztor Gy. 2015).

Igaz tíz évvel ezelőtt, de készült egy empirikus kutatás, (Pásztor-Péter-Gábora-Gagyí, 2013:33-43), Bihar és Kovászna megye turisztikai adottságairól. Vizsgálatom szempontjából ez utóbbi a fontos mivel az önálló kutatási tervem Kovászna megyében lenne megvalósítva. A tanulmány szerint Kovászna megye már akkor is jól állt a fogadóegységek számának tekintetében, az országos átlag fölé magasodott. A Romániában fellelhető szálláshelyek 1,7%-át tudhatta magáénak. A fogadóegységekben bejegyzett férőhelyeket tekintve is az országos átlag felett teljesített a megye, így az első öt között szerepelt. Többnek bizonyult a kis és közepes méretű vállalkozások/szálláshelyek száma, mint a nagyobb kapacitású szállodáké, tehát a legtöbb egység nem realizált 1 millió eurónál nagyobb bevételt és kevés embert foglalkoztatott.

A leglátogatottabb turisztikai desztinációk a megyében: Bálványos és Kovászna környéke, illetve Sepsiszentgyörgy. Itt is gondot jelent azonban a szezonális, bár az elmúlt időszakot tekintve növekedés volt észrevehető a turistaérkezések terén. Az átlagosan itt eltöltött éjszakák száma öt nap volt a felmérés szerint, ami országos átlagban a legmagasabb érték. Ez annak köszönhető, hogy az idősebb korosztályt érintő gyógyturizmus keretei között a kezelés egy hónapig is eltarthat. A megyébe el látogató külföldi turisták száma akkor alacsony értékét mutatott (Pásztor-Péter-Gábora-Gagyí, 2013:33-43).

Összeségében a megye sokszínű természeti erőforrásokkal és épített örökséggel rendelkezik, amelyet változékonnyá változtatnak a különböző társadalmi rendezvények. A szóvá tett turisztikai látványosságok alaposságuknál fogva könnyen ecsetelhetők a megye turisztikai atlaszán, ami stratégiai horderővel bír a megye szimplifikálása és közös brandjének megjelenése szempontjából (Csata Zs. -Pásztor Gy. 2015).

1. ábra: Kovászna Megye térképe

(Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Kov%C3%A1szna_megye.jpg)

A Kovászna megyei turizmus fontos része a gasztronómia. Ebben nyújt maradandót ínyencségeivel a háromszéki konyha mely helyi termékekre támaszkodik és összeolvasztja az itt élő közösségek szakácstudását. Különlegességként említeném az állattartásból származó tejtermékeket, húskészítményeket, savanyú leveseket, keleti édességeket, amit borvízzel nyomtathatunk le. Az év folyamán gyakran szerveznek gasztronómiai rendezvényeket is. Készül itt kolbász, óriás gombapaprikás, töltött káposzta, szilvás gombóc, túrós puliszka, kürtőskalács és sok más. (Forrás: <https://www.kvmt.ro>, 2021)

A várhatóan becsült adatokat bizonyítani fogják a hivatalos adatok, amelyeknek értelmében a székelyföldi turizmus teljesítményét jelentősen lecsökkentette a Covid-19 okozta pandémia. A szabályozások és szigorítások miatt nagyot zuhant az érkező turisták száma. A három székelyföldi megyéből Kovászna megye turizmusát érintette a legkevésbé a járvány, mivel a megyébe érkező turisták többsége mind belföldi és maga a megye is a belföldi

turizmusra támaszkodott. Elentétben Hargita megyei turizmussal ahol inkább a magyarországi vendégek fogadására vannak berendezkedve, mivel faluturisztikai és agroturisztikai panziók vannak többségben. László Endre, a Székelyföldi Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM) klaszter elnöke leszögezte, hogy a valóságban több vendég látogatott Székelyföldre, mint ami a statisztikákban szerepel, mivel az 5 szoba alatti szálláshelyek nem kötelesek jelenteni a vendégeik és eltöltött éjszakáik számát a statisztikai hivatalnak, ezért a hivatalos adatok inkább a trendet mutatják, mint a teljes valóságot. Kovászna megyében 2020-ban 78 654 vendéget regisztráltak, szemben a 2019-es esztendővel, amikor 136 530 turista szállt meg a háromszéki szálláshelyeken vendégéjszakák tekintetében. A három székelyföldi megyéből Kovászna megyében a legkisebb a csökkenés vendégéjszakákat tekintve, 50,55 százalékos, ami szám szerint 298 410 vendégéjszakát jelent. (Forrás: <https://maszol.ro>, 2021)

Az általános turizmuselmélet értelmében a turisztikai termék egyik összetevője maga a vonzerő, azaz valójában a nevezetesség. Ha területileg változatosak ezek a nevezetességek – a turisztikai gyakorlat példáiból kiindulva – akkor annak a térségnek jó esélye van arra, hogy az oda érkező turisták hosszabb időt töltsenek el, ezzel növelve a meglátogatott hely turisztikai bevételét (Ambrus T. 2010).

1.5.1 Kovászna megye egészségturizmusának alapjai

Kovászna megye az a terület, ahol a geofaktorok (geológiai, hidrológiai, éghajlati, botanikai) komplexuma egészségturisztikai szempontból egy jellegzetes tájpotenciált hoztak létre a Kárpát-medence térszerkezetében, Erdély keleti peremén, a Keleti-Kárpátok középső és déli részén. Erre a térségre jellemző természeti adottságok a felszínmorfológiai változatosság, az ásványvíz, gázkiömlések sokasága, az oxigéndús levegő és élőlények (növények, állatok) diverzitása. (Ambrus T. 2012) Következésképpen Kovászna megyét felépítő geológiai, domborzati, növény- és állattani, ill. hidrológiai egységek meglehetősen változatos tájakat tárnak a látogató elé. Ezek a megye elsődleges egészségturisztikai vonzerejét képviselő attrakciói. Ebben a fejezetben azon természeti adottságokat értékeltem, a teljesség igénye nélkül, amelyek kijelölik az egészségturizmus létjogosultságát, illetve az egészségturisztikai tipológiát.

Az alábbi pontokban azokat a természeti adottságokat ismertetem, amelyek a geofaktorok komplexumából származnak és Kovászna megye egészségturizmusában hasznosíthatók:

1. A megye nagy értékű kincsei közé számítanak a különböző *iszapok és gyógytőzegek, gyógylápok*. A szerves és szervetlen összetételük, a vitaminok, a hormonkiválasztást serkentő anyagok, a mikro- és ultramikro- elemek, valamint a radon jelenléte, és a bitumenek lipoidikus (Ipo L.- Jakab K., 1974) tulajdonsága a gyógyturizmus fontosságát hangsúlyozzák. Az átitató ásványvizek vegyi összetétele és a lápok szerves anyagai alapján különböző típusú gyógylápok fordulnak elő.
2. A *felszínmorfológiai viszonyok* adják a turista számára a legfontosabb tájélményt, de az egészséges életmód, az aktív sportolási (gyaloglás, futás, kerékpározás stb.) lehetőséget is biztosítják. Kovászna megye domborzatának változatossága, a relatív reliefenergia, valamint a magasságkülönbség egyrészt fokozza a látvány értékét, másrészt determinálja a mozgási lehetőséget, illetve befolyásolja a többi természeti adottságot: éghajlatot, vízhálózat sűrűségét, forrásokat, növényzetet, talajt, stb.
3. Vulkáni utóműködés során felszínre törő ásványvizek, „borvizek” sokasága jellemzi a vizsgált területet. Kovászna megyében számos ásványvízforrás lelhető fel, köszönhetően a vulkáni utóműködéseknek, így ez a térség egyik legfontosabb természeti adottságainak számít. Ezeket borvíznek nevezik a helyiek. A borvizek ízét és összetételét a gázfeltörés helyén lévő kőzetrétegek ásványi összetétele határozza meg. (Forrás: <https://erdely7csodaja.ro>, 2021.) Az ásványvizeknek két főbb felhasználási módja van, elsősorban fürdőkúraként hasznosítják reuma, idegbetegedések, nőgyógyászati problémák orvoslására. Másodszor ivókúraként savhiányos gyomorgyulladásokra, székrekedésre és hasmenésre is egyaránt, de ezek a természeti adottságok Székelyföldön nincsenek hasznosítva jelentőségüknek megfelelően (Ex verbum Ambrus T. 2021).
4. Vulkáni utóműködés során felszínre törő gázömlések, mofetták szintén A megye természeti adottságait gazdagítják. Az európai viszonylatban is egyedülálló vulkanikus utóműködés következtében keletkező *szolfatára típusú gázömlések* szintén a gyógyturizmus eszközei. A Föld egyetlen helyén sem léteznek olyan kénhidrogén-széndioxidos gázfürdők, amelyek a bőség, az összetétel és gyógyhatás tekintetében hasonlítanak a megyénkéhez (Ex verbum Ambrus T. 2021). A szolfatára típusú gázömlések legfőbb jellegzetessége a kénnek gázalakban való jelenléte (1,4 mg/l) és magas széndioxid tartalma (95%) (Jánosi Cs.-Péter É., 2009)

5. Kovászna a mofetták városa, itt a Bardócz-mofetta volt a legelső, ami tudatosan egészségügyi célra készült. 1885-ben a véletlenek hála jött létre, ugyanis B. Áron lovai elpusztultak az istállóban, tudva a gázfürdő jótékony hatásáról indította el. Majd 1900 évek elején megnyílt a Bene-mofetta és ezzel kezdődött el a egészségturizmus Kovásznán. (Forrás: <https://www.erdely.ma>, 2021.)
6. Kovászna megye *változatos növényzettel* borított felszíne az idegenforgalom pozitív tényezője. Az erdők önmagukban növelik a táj látványértékét, de főként a túrázás, természetjárás, a pihenés-, üdülés –,gyógyulás szempontjából nagy jelentőségűek. A XXI. század emberének életében fontos szerepet tölt be az erdő: a fárasztó mindennapokból való kikapcsolódást teszi lehetővé. Az erdő az embert felszabadítja a mindennapi stressz alól, hosszú séták lehetőségét biztosítja, a tiszta levegőt, a bensőséges hangulatot. Ugyanakkor, a különösen ritka növényfajták, reliktumok a szakmai és a tudományos ismeretszerzésre is érdemesek (Ex verbum Ambrus T. 2021).

Gyógynövényekben is gazdag a térség, gyümölcsök fekete és piros áfonya, vadegres, vadribizli, málna és csipkebogyó. Más jótékonyhatású növények: ezerjófű, zsúrlófű, gyertyánfügyökér. A környéken vannak a mézelő növények: szeder, málna, fenyő, repce, akác. (Forrás: <https://adatbank.transindex.ro>, 2021)
7. Szintén versenyképes adottságokkal rendelkezik a megye *vadállománya*. Az erdők vadállománya gazdag. Barnamedve, gímszarvas, vaddisznó, őz, róka, farkas, hiúz, vadmacska, siketfajd, nyírfajd, stb. él itt. Az európai medvepopuláció jelentős részét teszik ki. Ennek a helyi lakosság egyáltalán nem örül az okozott károk miatt. A biodiverzitás szerves részét képezik a méhek. A háziméhek is a geofaktorok komplexumának tartozékai, a mézet termelő méhfajok egyike. Házasítása mintegy 6000 évvel ezelőtt kezdődött, a megporzás miatt az egyik legfontosabb haszonállattá vált. Az európai fajták az utolsó jégkorszak óta alakultak ki, miután a háziméh újra benépesítette a kontinenst. A Kárpát medencében a krajnai fajta a leggyakoribb. (Forrás: <https://hu.wikipedia.org>. 2021)
8. A **talajok** turisztikai szempontból nem játszanak döntő szerepet, tehát közvetett hatásként értékelhetők, hiszen a termőképességük által a falusi turizmuson keresztül kapcsolódhatnak az idegenfogalomhoz (Ex verbum Ambrus T. 2021). A hagyományos gazdálkodást bemutató parasztgazdák, valamint az idegenforgalmat

kiszolgáló gabonafélék, krumpli (pityóka)- zöldség- gyümölcsstermesztés révén a talajminőségnek is szerepe van a megye turizmusban.

Kovászna megyében egyelőre még nem található egyetlen apiterápiás központ sem, de méhészek nagy számban jelen vannak. Egy ilyen központ létrehozása a megye turisztikai termék listáját bővítené, valami újjal járulna hozzá a gyógyturizmushoz diverzifikálva Kovászna megye gyógyturisztikai termékeit. Tehát bár Kovászna város és környékén nem létezik apiterápiás központ, de az ide látogató, gyógyulni vágyó embereknek van lehetősége termékeket vásárolni a helyi méhészekről. Ezek a termékek főként a méz, lépesméz, propolisz, virágpor. A Kovásznára érkezők nagy része a mofettás kezelőbázisokat keresik fel, vagy az országszerte szintén híres Benedek Géza Szívkórházat. Ezen kezelések mellé az apiterápiának, mint kiegészítő gyógymódnak meg lehetne találni a helyét.

2.Önálló kutatás

Az önálló kutatás fejezetben arra keresem a választ egyrészt, hogy vajon mennyire ismerik az emberek a méhészet nyújtotta gyógyászatot, illetve lenne-e igény egy új alternatív apiterápiás központ elindítására. Bemutatok egy beruházási tervet, ami a saját vállalkozásom jövőterve lehet.

2.1 Kutatási célok, kutatási kérdések és hipotézisek

Mivel méhészettel már eleve foglalkozik a családom, a diplomamunkám kutatási fejezetében a tovább fejlődés lehetőségeit vizsgáltam. Ahhoz, hogy eljussak egy apiterápiás központ megvalósításának tervéig a meglevő egészségturizmus keretei között, az alábbi kutatói kérdéseket tettem fel:

- Mennyire ismertek a méhészeti termékek?
- Melyik terméket fogyasztja a többség?
- Mennyire ismert maga az apiterápia és a gyógyászati hatásai?

A kutatásom során felkerestem két méhészetet, amelyek foglalkoznak apiterápiás kezelésekkel és Székelyföld vonzás körzetében vannak. Az adott két egységet telefonon kerestem fel és rákérdeztem a tapasztalataikra, hogy az emberek miként viszonyultak a kezelésekhez, és milyen véleménnyel távoztak.

A kutatási kérdéseim birtokbán megfogalmaztam a hipotéziseimet, aminek megerősítését egy kérdőíves felmérés keretei között igyekeztem megválaszolni.

A kutatásom 3 hipotézis köré épül fel.

H1: A méhészeti termékek ismertsége szélsőséges: vannak ismertebbek, és vannak ismeretlenek.

H2: Az apiterápiás lehetőségek ismertsége gyenge

H3: Az apiterápiás kezelések igénybevételére ma még nincs nagy igény

Az első hipotézisem a termékek köré épül, jobban mondva azok ismertsége köré, hogy mennyire ismertek vagy éppen ismeretlenek. Mennyire vannak tisztábbá jótékony tulajdonságaikkal, hogy milyen szerepük van az emberi egészség megőrzésében.

A második hipotézisem szerint az apiterápia ismertsége gyengébb az egészségturizmus más területeihez képest. Ez a kijelentés nem föltétlen egy negatív dolgot jelent, mivel az

ismeretlen sok esetben előny lehet egy újonnan induló vállalkozás esetében és ez által lesz ismertebb az emberek körében, mindezt ismeretterjesztés által érnénk el.

A harmadik hipotézisben abból indultam ki, hogy nincs nagy igény az apiterápiás kezelésekre, legalábbis a jelenben.

2.2 A kutatási módszerek és a minta bemutatása

A kutatás megkezdése előtt átgondoltam, hogy milyen módszerekkel fogom végezni a kutatásomat. A kvalitatív kutatás strukturálatlan, feltáró jellegű kutatási módszer, amely kis mintán alapul és a probléma megértését szolgálja. A kvantitatív kutatás olyan kutatási módszertan, amely számszerűsíti az adatokat, és általában statisztikai elemzést végez. A kvantitatív kutatás esetén a primer adatokat a kutató maga gyűjti be egy meghatározott célból (Naresh K. Malhotra, 2009, 179 p.) A kvantitatív kutatás célja az adatok számszerűsítése és az általánosítások megfogalmazása a minta alapján a vizsgált populációra. Jellemzői a nagyszámú minta, reprezentatív esetek, strukturált adatgyűjtés, statisztikai adatelemzés és eredményképpen javaslatokat tesz cselekvésre (Tomcsányi P. 2000).

Összetett kutatási módszerrel dolgoztam. Ennek egyik eleme volt a kérdőíves felmérés. A kérdőív az egyik legelterjedtebb elsődleges információgyűjtési kvantitatív technika, amely célja egy meghatározott embercsoporttól információkat gyűjteni. A keresett információkat olyan kérdések formájában kell bemutatni, amelyekre a válaszadók képesek és hajlandók válaszolni. A kérdőívek talán legnagyobb előnye, hogy viszonylag rövid időn belül nagyszámú személyt lehet egyszerre megvizsgálni.

A kérdőívemmel próbáltam olyan embereket elérni, akik érdekeltek az alternatív gyógyászatok terén, ezért olyan internetes felületeken szólítottam meg a közönséget, mint Facebook és más internetes platformok, weboldalak.

A kérdőíves vizsgálatomat az online térben végeztem, ahol Google Űrlap használatával készítettem el a kérdőívet és innen küldtem tovább olyan online csoportokba, ahol az embereket érdekli a természetgyógyászat. Gyors és hatékony módszernek bizonyult az adatgyűjtésre. A gyűjtés során 104 fő válaszolt. A kérdőívezés 2023. március és áprilisi hónapban zajlott, a kérdőív készítéséhez a Google Forms volt segítségemre.

Interjúk is készültek a versenytársakkal, ami szakmai beszélgetés volt, és amelynek forrását azért nem jelöltem meg, mert megkértek, hogy legyen anonim a beszélgetés. A két

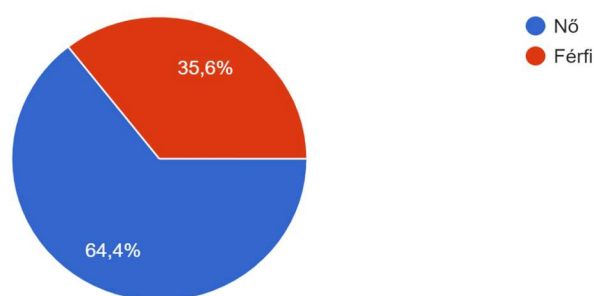
beszélgetésre még március közepén esett sor, mivel a későbbiekben már a tavaszi munkálatokra kellett készüljenek a méhészetükben. Az interjúalanyaim arról számoltak be, hogy az emberek még nem tudják felfogni teljesen mi is az apiterápia. Van érdeklődés, általában a hozzájuk érkezők rengeteg kérdéssel érkeznek, ami nem egyszeri esett, hanem majdnem mindennapos. Fontosnak tartják, hogy már az iskolában jobban megtanítsák a méhek világát. Le kellene számolni a méhektől való félelemmel is, mert részben az apiterápiához is emiatt közelítenek félve az emberek. Biztató, hogy általában amint kipróbálják és megtapasztalják az apiterápia lehetőségeit, már másképpen viszonyulnak a méhekhez is. Jó tapasztalattal mennek el látogatás után és ajánlják másoknak is. Viszont még nem tart ott az ágazat, hogy az emberek mondjuk heti rendszerességgel visszajárjanak. A visszajáró vendégek inkább már barátok és közeli ismerősök. Az interjúk segítettek abban, hogy szakmailag megtervezzem a kérdőíves felmérésemet, valamint, hogy előkészítsem az önálló kutatásom másik részét, egy tervező munkát, egy még meg nem valósult apiterápiás központ megvalósítására.

2.3 A kérdőíves vizsgálat eredményei

A kérdőív első 5 kérdése a célcsoport demográfiáját mutatta be.

A válaszadásban a nők voltak a közlékenyebbek. A válaszadók 64,4%-át nők teszik ki (2. ábra).

1. Kérem adja meg a nemét.
104 válasz

2. ábra: Nemek megoszlása

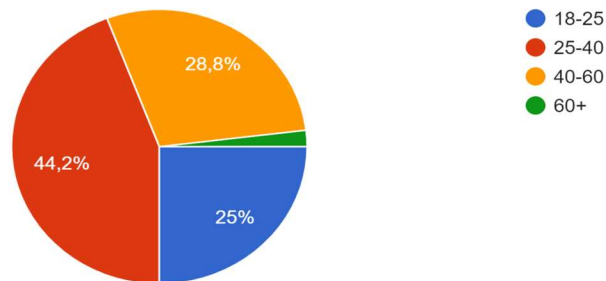
Forrás: Saját adatbázis 2023.

Az életkor szerint megoszlást 4 korcsoportra bontottam fel, amely a 3. ábrán látható. Jól látható, hogy a válaszadók leginkább a 25-40 év közötti korosztályból kerültek ki. Jelen

esetében a kitöltők 25,5%-a 18-25 év körüli, 44,2%-a 25-40 év, 28,8%-a 40-60 év közötti, míg a maradék az 60 év fölötti.

2. Kérem adja meg a korát.

104 válasz

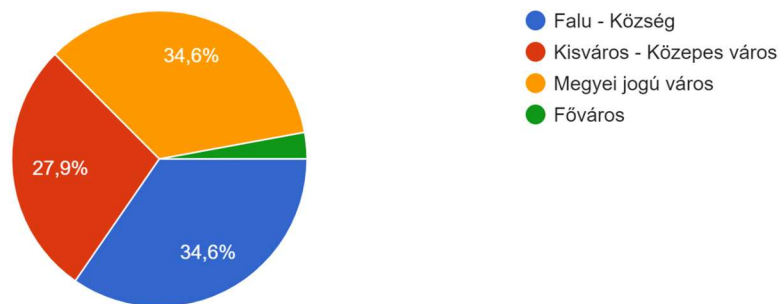
3. ábra: Életkor megoszlása

Forrás: Saját adatbázis 2023

A lakhely szerinti megoszlást nézve (4. ábra) elmondható, hogy városiak és falusiak is válaszoltak a kérdőívre.

3. Kérem adja meg a lakhely típusát.

104 válasz

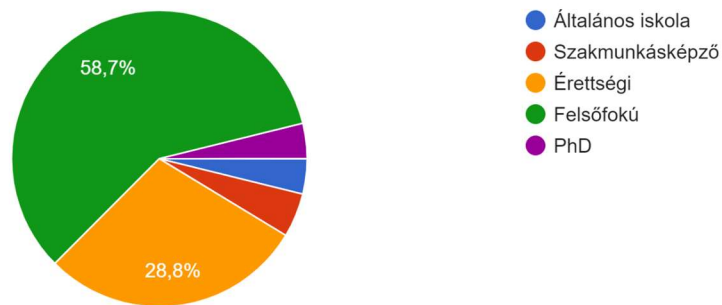
4. ábra: Lakhely szerinti megoszlás

Forrás: Saját adatbázis 2023

A negyedik kérdés az legmagasabb iskolai végzettséggel (5. ábra) foglalkozik, melyből kiderült, hogy a válaszadók több mint fele felsőfokú végzettséggel (58,7%) rendelkezik, ezt követi azoknak a száma akik érettséggel (28,8%) rendelkeznek. Úgy tűnik, hogy ez a téma a magasabban kvalifikáltabbakat jobban megszólította.

4. Kérem adja meg a legmagasabb iskolai végzettségét.

104 válasz

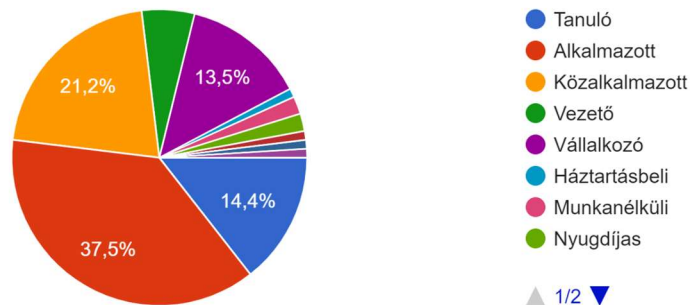
5. ábra: Iskolai végzettség

Forrás: Saját adatbázis 2023

Az 6. ábrán a válaszadók munkaköréről szerzett tapasztalat látható. A válaszadók nagyrésze alkalmazott (37,5%), a másik nagyobb tábor a közalkalmazott (24,2%).

5. Az ön foglalkozása?

104 válasz

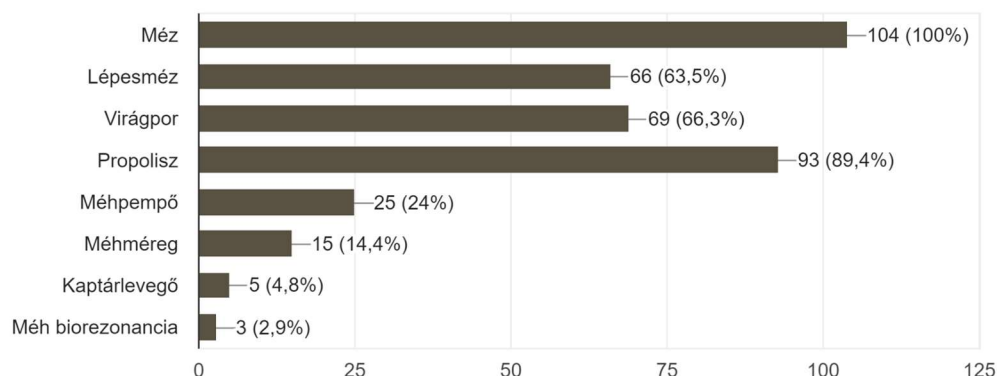

6. ábra: Foglalkoztatottság megoszlása

Forrás: Saját adatbázis 2023

6. Az alább felsorolt méhészeti termékek közül melyiket ismeri és fogyasztotta/használta már?

104 válasz

7. ábra: Termékek ismerete/használata

Forrás: Saját adatbázis 2023

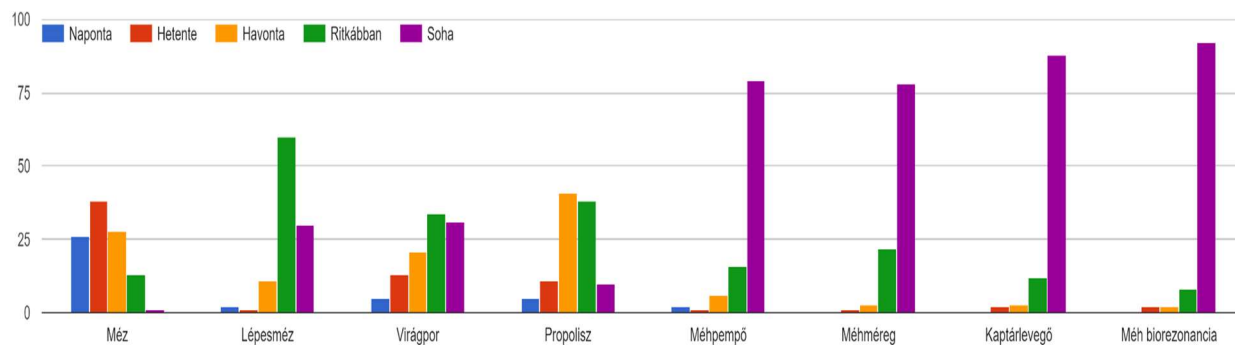
A 7. ábrán a várakozásoknak megfelelően a méz mutatkozott a legismertebb (100%) terméknek, amelyet mindenki ismer és fogyaszt/használ. Ezt követi a lépesméz (89,4%), virágpor (66,3%) és a propolisz (63,5%). Ezek a termékek azok, amelyek megtalálhatók a piacon és a boltok polcain, és használják rendszeresen jótékonyhatásukért. Összességében minden egyes terméknek megvan a jótékony hatása, csak attól függ, hogy milyen területen és formában használják azt. A válaszadásból kiderült, hogy a megkérdezett termékek közt vannak nagyon jól ismertek és vannak nem igazán ismertek (méh biorezonancia, kaptárlevegő).

A fogyasztással/használattal (8. ábra) kapcsolatban kitűnik, hogy a méz az első olyan termék, amelyet fogyasztanak naponta és heti, illetve havi rendszerességgel vagyis kijelenthetem, hogy ezt vásárolják meg a legtöbben. A lépesméz fogyasztók esetében kitűnik, hogy ritkábban fogyasztják, de ez érthető, mivel szezonban van rá nagyobb kereslet. Itt jegyzem meg, hogy ha a termelő rendelkezik megfelelő tárolási lehetőséggel, akkor téli időszakban is hozzá lehet jutni.

A virágpor fogyasztása már nem olyan gyakori a válaszokat nézve, ritkán vagy egyáltalán (soha) nem használják. A propolisz esetében pedig, azért gyűlt össze több válasz a havonta, illetve a ritkábban lehetőségekre, mert az emberek csak meghűlés/megfázás esetén használják mivel így maradt meg az emberek körében..

A válaszadók nagy része soha nem használta a méhpempőt, méhmérget, kaptárlevegőt és a biorezonancia nyújtotta lehetőségeket. Ennek oka vélhetően az, hogy egyrészt nem hallottak róla, másrészt nincs is lehetőségük rá.

7. A ön által megjelölt méhészeti termékek közül melyiket milyen rendszerességgel fogyasztja/használja?

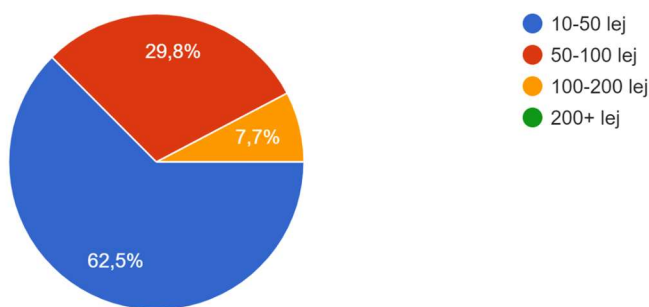

8. ábra: Fogyasztás és termék használat aránya

Forrás: Saját adatbázis 2023

8. Átlagosan havonta milyen összeget költ az ön által megjelölt termékekre/szolgáltatásokra?

104 válasz

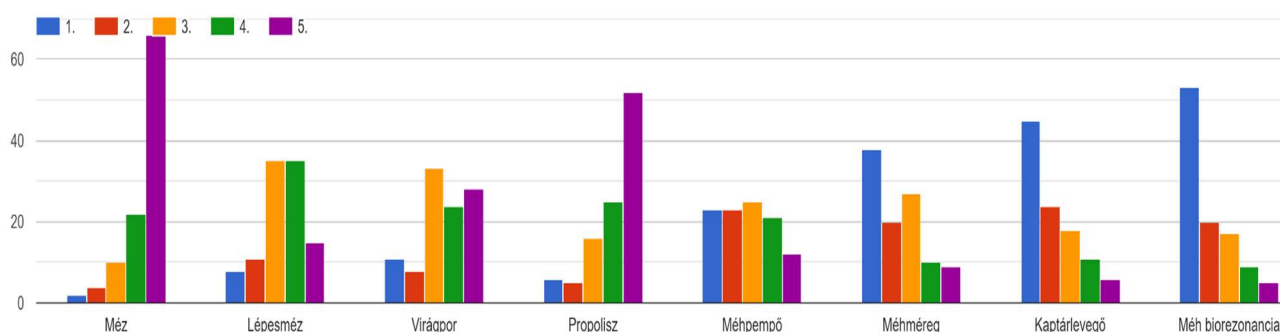
9. ábra: Vásárlók átlagos havi költsége méhészeti termékekre

Forrás: Saját adatbázis 2023

A kapott százalékokat látva (9. ábra) a válaszadók több mint fele 10-50 lejt költ (62,5%) el havonta méhészeti termékekre. Vélhetően inkább mézet, virágport és propoliszt vásárolnak a tapasztaltak alapján. Az 50-100 lej (29,8%) közötti vásárlások, azok nagyobb számban előfordulnak, mint a 100-200 lejes vásárlások.

A kilencedik kérdésben (10. ábra) arra szerettem volna választ kapni, hogy a válaszadókból hányan ismerik, vagy nem a termékek/szolgáltatások gyógyászati hatásait. A méz esetében az emberek többsége úgy véli, hogy teljes mértékben ismert a jótékony hatás, ez látszik a diagramból is. A lépesméz, virágpor és méhpempő eredményeit tekintve a gyógyászati hatásuk nem annyira ismert, a válaszadók ezen esetben nagyon megosztottak voltak.

9. Értékelje 1-től 5-ig, hogy Ön szerint mennyire ismert az alábbi méhészeti termékek gyógyászati hatása 1: egyáltalán nem, 5: teljes mértékben.

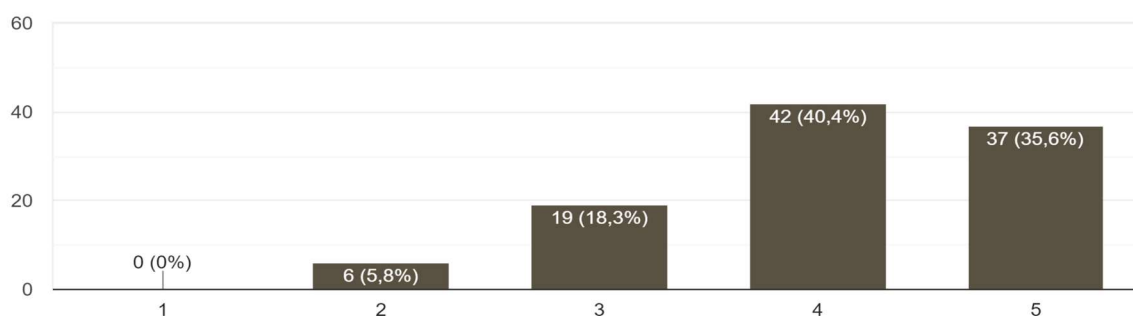

10. ábra: Méhészeti termékek gyógyászati hatásainak ismertsége

Forrás: Saját adatbázis 2023

10. Ön mennyire hisz a természetgyógyászat nyújtotta lehetőségekben?

104 válasz

11. ábra: Természet gyógyászatba vetett hit

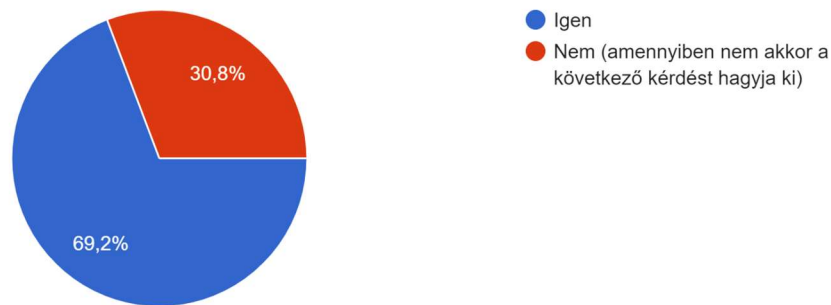
Forrás: Saját adatbázis 2023

A válaszadók csak kis része hisz a természetgyógyászat nyújtotta lehetőségekben, jobban mondván teljesen csak 35,6%-a, míg kevésbé 40,4%-a (11. ábra). Ez azt jelenti, hogy a többség már próbált valamilyen kezelési formát vagy hallott róla. A többi válaszadó választát nézve kijelenthető, hogy ők tartózkodnak vagy nincs tapasztalatuk a természetgyógyászatok terén.

A tizenegyedik kérdés szorosan kapcsolódott az előző kérdéshez. Itt arra voltam kíváncsi, hogy azok, akik hisznek az alternatív gyógyászat nyújtotta lehetőségekben, tettek-e már próbát az életük során valamilyen gyógyászattal kapcsolatban. Az előző kérdés értelmében a válaszadók, akik hisznek az alternatív gyógyászatokban a számuk megegyezik azoknak a számával akik próbáltak is valamilyen alternatív gyógyászatot.

11. Az élete során próbált valamilyen alternatív gyógyászatot?

104 válasz

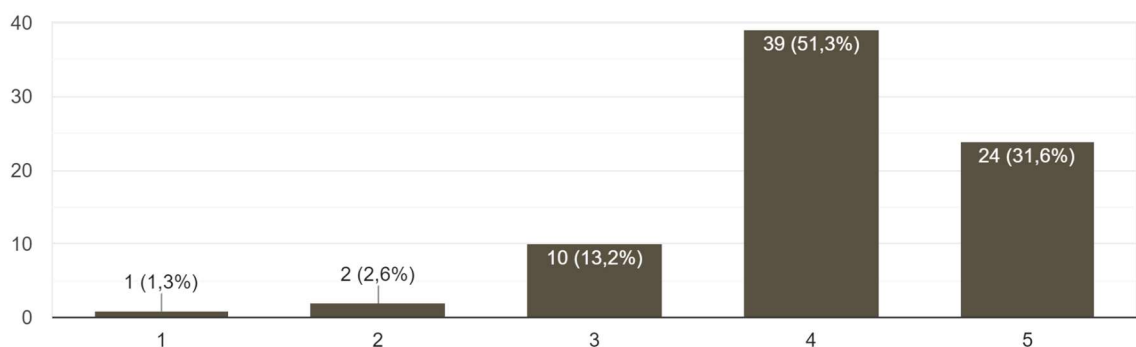
12. ábra: Alternatív gyógyászatot próbálók száma

Forrás: Saját adatbázis 2023

A tizenkettedik kérdés (13. ábra) szorosan kapcsolódik az előzőhöz. Itt arra szerettem volna választ kapni, hogy azok a válaszadók, akik próbáltak már alternatív gyógyászatot, azok milyen tapasztalattal vannak. Válaszlehetőségnek egy 1-5-ig terjedő skálát adtam meg, ahol az 1 jelentése: egyáltalán nem volt hasznos, míg az 5: nagyon hasznos volt. A válaszadók, akik az előző kérdésben igennel válaszoltak majdnem a 100%-ban a "nagyon hasznos" vagy „hasznos” minősítést választotta.

12. Ha igen, mennyire találta hasznosnak?

76 válasz

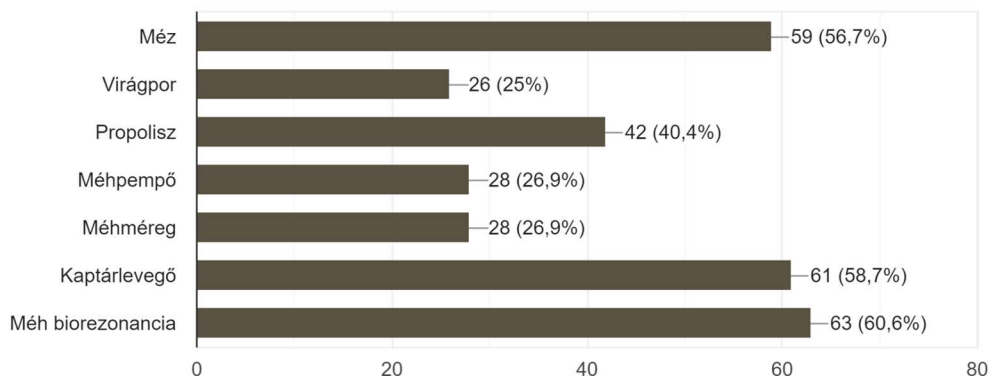

13. ábra: Alternatív gyógyászatok hasznosságának aránya

Forrás: Saját adatbázis 2023

13. Ha lehetősége lenne apiterápiás kezelésekre, ön melyiket venné igénybe?

104 válasz

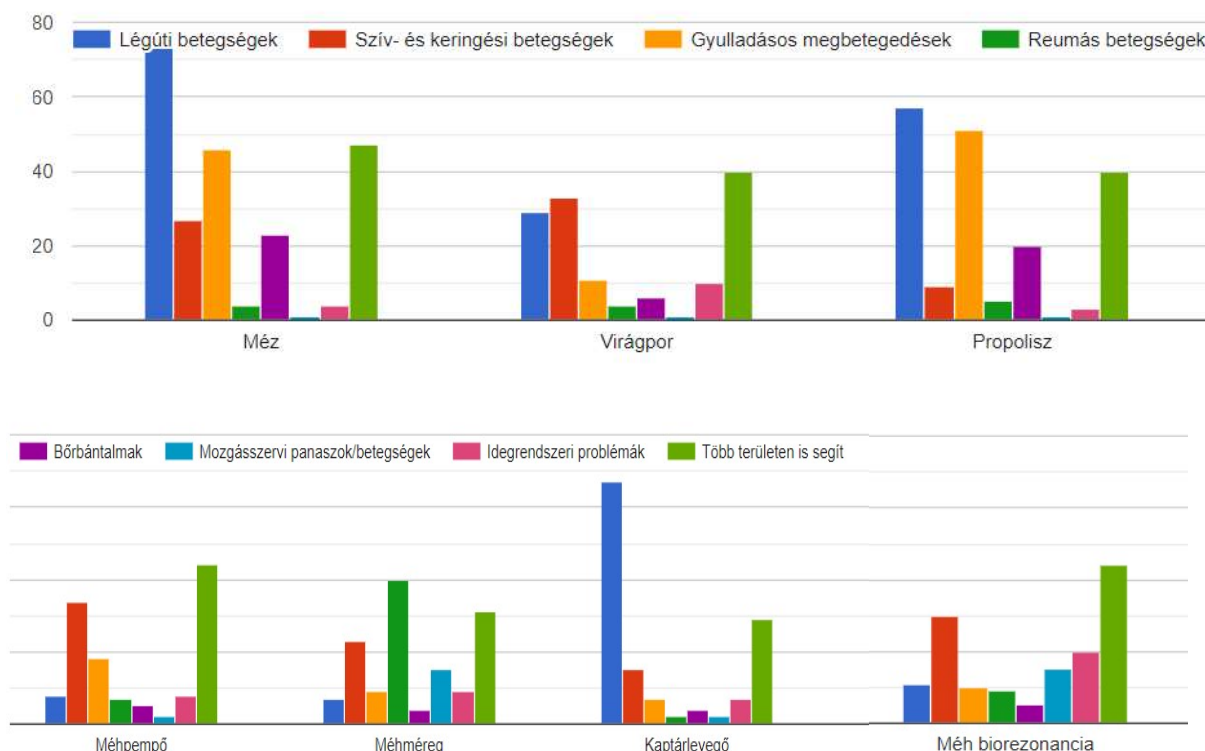
14. ábra: Igények aránya az apiterápiás kezelésekre

Forrás: Saját adatbázis 2023

A 14. ábrán ábrázoltam a válaszadók igényeit is. Jól láthatóak a különbségek. A méhek által előállított termékeknél a mézre lenne a legnagyobb igény, mivel sok jótékony hatása van, melyet egészségügyi célokra és szépségápolás terén fel lehet használni. A virágpor, propolisz, méhpempő jótékony hatása különbözik, sok téren fel lehet használni, de akár együttesen is használhatók.

A kérdésnek elsődleges célja az volt, hogy kiderüljön a méhek nyújtotta három kezelés közül melyiket vennék leginkább igénybe, a biorezonanciát a válaszadók több mint a fele (60,6%), ezt követi a kaptárlevegő terápia (58,7%) és legutolsó sorban a méhméreg terápia (26,9%) volt. A méhméreg terápia érthető módon nem tartozik az emberek kedvencéhez, mert a nevét hallva is tudják az emberek, hogy az a méhek általi szúrással jár, ami nem kellemes érzés és dagadással jár, vagy a legrosszabb esetben allergiás reakcióval, mely sok embernél jelen van, és ezért nagy odafigyelést igényel, ezért is van szükség ennél a kezelésnél orvos jelenlétére.

14. Ön szerint a termékek milyen területen fejtik ki jótékony hatásukat?
(betegségek megelőzésére/kezelésére használhatók)

15. ábra: A méhészeti termékek jótékony hatásainak ismerete

Forrás: Saját adatbázis 2023

Az utolsó kérdésben azt vizsgáltam, hogy az emberek szerint az adott termékek milyen egészségügyi területen fejtik ki jótékony hatásukat. A válaszok nagyon megosztottak voltak. A válaszadók a méz, virágpor, propolisz és a kaptárlevegő esetében úgy vélték, hogy a légúti betegségeknél fejtik ki jótékony hatásukat és azon a téren használatosak, amely teljes mértékben igaz az összes termékre. Ami a leginkább meglepett a grafikont látva, hogy a válaszadók nagy része tudta a méhméreg reuma ellenes hatását.

2.4. Egy tervezett apiterápiás központ

Mindamellet, hogy szenvedélyem a méhészet, úgy gondolom, hogy egy fontos piaci rést fedeztem fel. Romániában igencsak alacsony a nyilvántartott apiterápiás központok száma. Úgy vélem, hogy a turistákban még nem fogalmazódott meg az igény az ilyen központok látogatására, de hiszek benne, hogy népszerű turisztikai desztinációvá alakíthatom.

A 21. században a turisták a tömegturizmus mellett keresik az egészségturizmust is, ahol lelkileg és testileg egyaránt megpihenhetnek. Egyre többen keresik fel azokat a

desztinációkat, ahol valamilyen módja van a gyógyulásnak és a test épségének fenntartásának.

A központ megtervezésének helye Kovászna közvetlen szomszédságában található Páké faluban valósulna meg. A központ két épületből állna, egy főépületből, ami magába foglalná a recepciót és várótermet, itt kerülne sor a termékek kostolására és értékesítésére, ez mellett helyet kapna egy orvosi szoba és a mellékhelyiség. A második épület 30 m² épület lenne, ahol folynának a kezelések, amely magába foglalná a kaptárokat, amelyeknek a nyílása a szabadra nézne, így a látogatókat nem veszélyeztetnék a méhek, mivel csak a kaptár földt része lenne az épületben. Itt lennének elhelyezve relaxációs ágyak és a kaptárlevegő számára biztosított berendezések. A központban a kaptárlevegő, a méhek biorezisztenciája, méhméreg terápia kapna helyet. Az ide látogatók betekintést nyerhetnének a méhek világába, idővel majd szeretném bővíteni egy kisebb méhészmúzeummal, hogy az emberek megismerjék magát a szakmát és a vele járó szépségeket. Az épületek fából készülnek, hogy a falusi környezetbe beilleszkedjenek, a helyiségek rusztikus stílusban lennének berendezve. A terápia gördülékeny lezajlásához szükséges egy orvos vagy apiterapeuta, aki fel tudjaügyelni a kezelési folyamatot, továbbá egy méhészre és egy asszisztense lenne szükség.

A turisztikai termék helyszínéül szolgáló területre azért esett a választás, mivel adottak a környezeti adottságok a méhek számára, hiszen ezen a területen tartjuk a méheinket a téli időszakban és itt történik a felkészítés a vándorlási időszakra is. Azért is esett a választás Páké településre, mivel az Kovászna város közvetlen szomszédságában van. Kovászna Románia szerte népszerű üdülőközpont, ahogy azt korábban már bemutattam. Ennek köszönhetően évről-évre rengeteg turista keresi fel, elsősorban a kezelőbázisokat, és a város zajától távol eső szálláshelyeket.

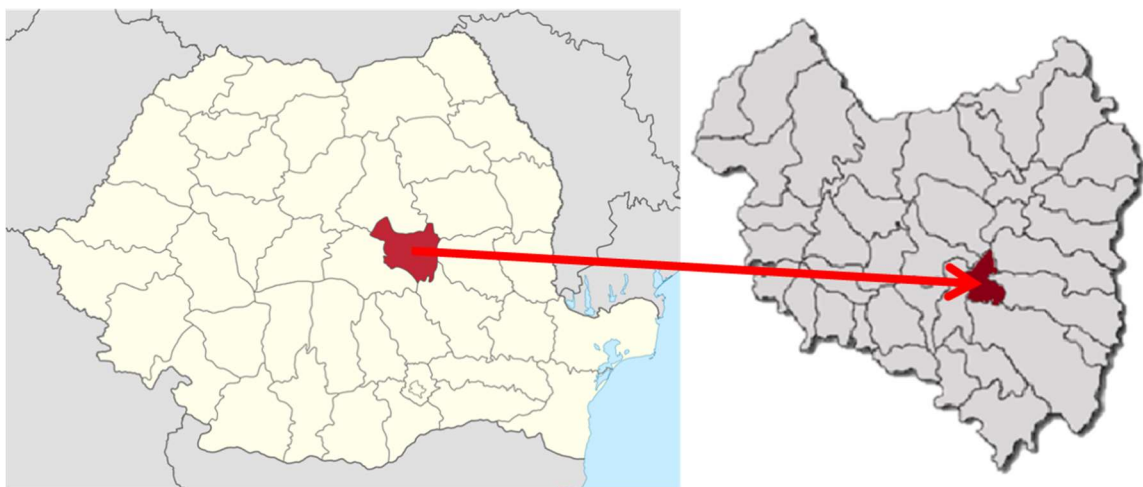
A terület kiválasztásakor az elsődleges szempont az volt, hogy a méheknek is megfelelő közeget biztosítsunk. Ennek érdekében csendes és tiszta környezetre van szükség és elegendő viráglegelőre. Másodlagos, de nem kevésbé fontos szempont az is, hogy a lakókat se zavarjuk, ezért nem lehet Kovászna városában ilyen központot létrehozni. Lenne egy megfelelő hely Kovászna városában, a Tündérvölgy, ami igencsak távol esik a településtől, viszont népszerű a turisták körében, azonban figyelembe kell vennünk, hogy az igencsak gyakori medvejárás is veszélyezteti ezt az ágazatot, így célszerű az erdős részekről távol, biztonságban kialakítani az apiterápiás központot.

Céлом, elsősorban a családom és saját megélhetésem biztosítása, másodsor, hogy ez által a méhészetünk, a méhek semmivel sem pótolható munkáját és szerepüket egyre többen megismerjék és igénybe vegyék a különböző méhészeti termékeket. Fontosnak találom, hogy felhívjuk a figyelmet az ágazat fontosságára, valamint sikerüljön nevelnünk is az ide látogatókat arra, hogy tiszteletben tartsák ezeket az élőlényeket és elsődleges reakciónk egy méh meglátásakor ne a pusztítás legyen.

A célközönség elsősorban a Kovásznára érkező, gyógyulni vágyó emberekből áll, akik minden évben ellátogatnak különböző egészségügyi problémákkal a városba. Ezek a betegek mindenképp először a népszerű gyógyászati módszerek alkalmazásának érdekében keresik fel a várost, ezen belül az ilyen jellegű szolgáltatásokat nyújtó szállodákat. Első lépésként az apiterápiás kezeléseket kiegészítő szolgáltatásként népszerűsíteni, hosszú távon már célom, hogy a kezelések és a méhészeti termékek miatt keressék fel elsődlegesen a központot.

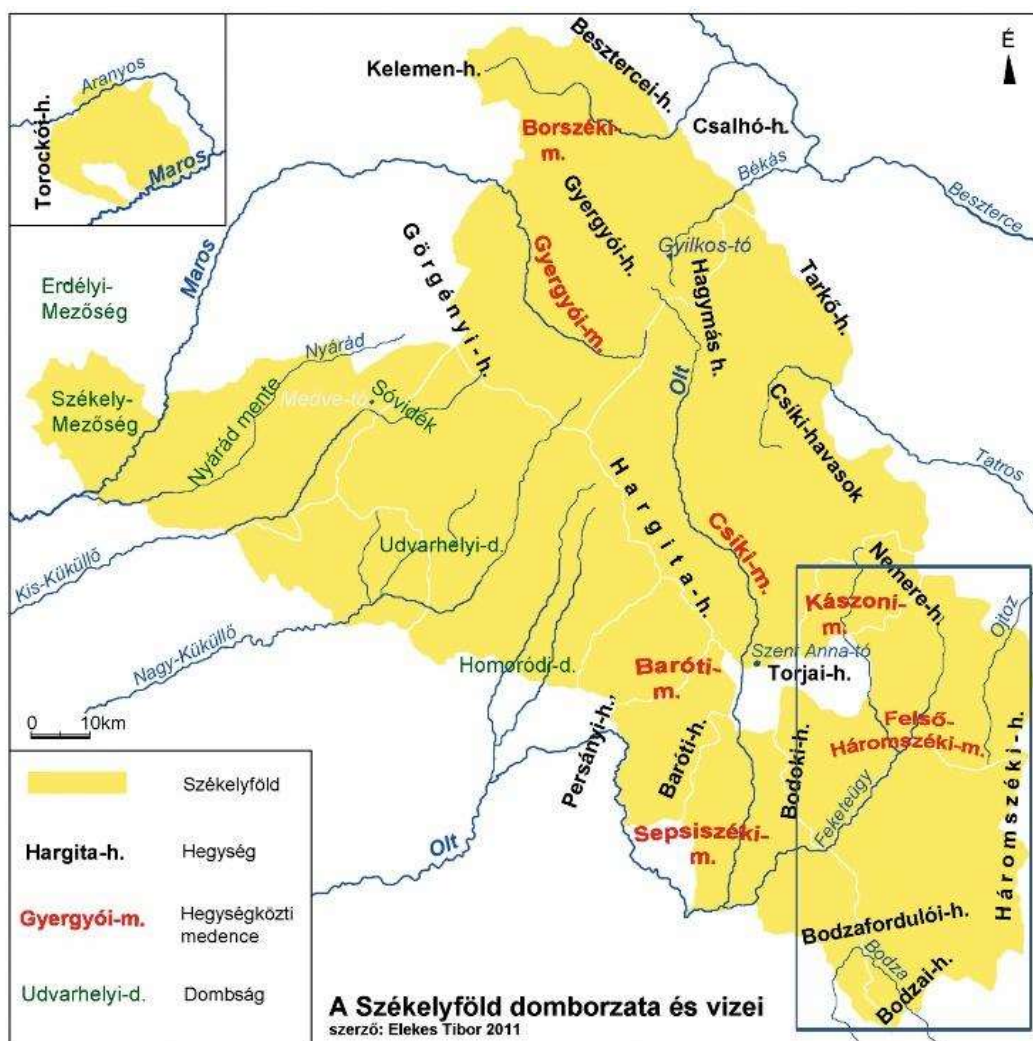
2.4.1. A választott terület földrajzi helyzete, elérhetősége, természeti és infrastrukturális adottságai

A Bogyó Apiterápiás Központnak a Felső-Háromszéki medence (17. ábra) részét képező Páké település ad otthont. Páké falu Romániában, Kovászna-megyében (16. ábra), a DN13E európai úton, tengerszint felett 540 méter magasságban, a Kovászna-patak partján, a Keleti-Kárpátok kanyarulatának közvetlen szomszédságában fekszik. Közigazgatásilag a tőle 3 km-re található Barátoshoz tartozik. Nevét feltehetően a szanszkrit pake szóból eredeztetik, jelentése: tiszta víz. (Forrás: www.wikipedia.com, 2022)

16. ábra Páké földrajzi helyzete Románia, illetve Kovászna megye térszerkezetében

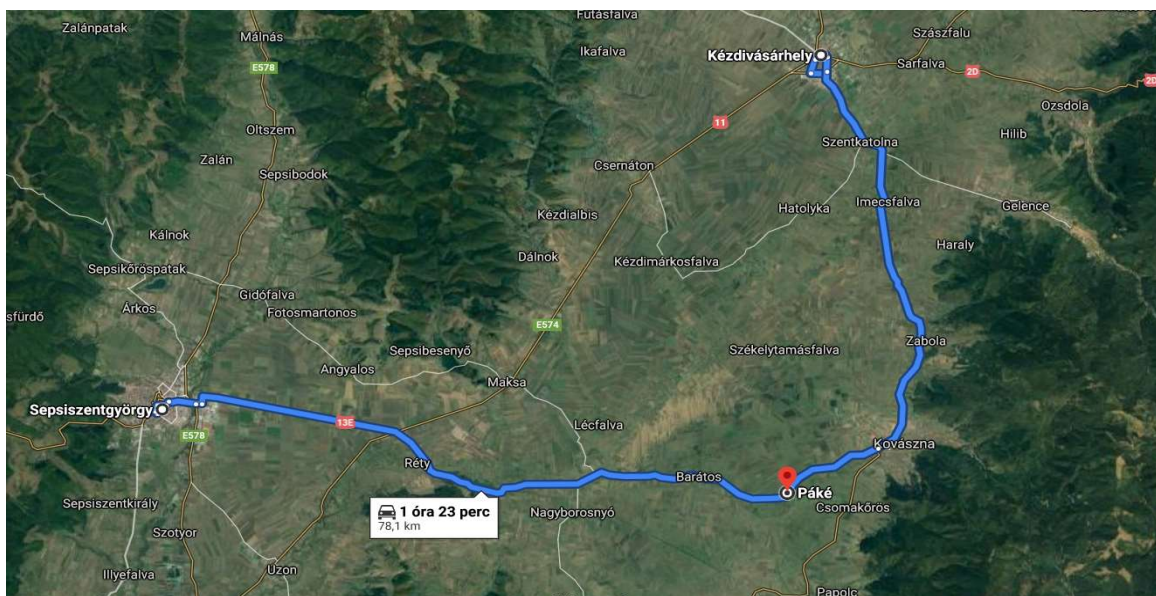
(Forrás: saját szerkesztés Google alapján)

17. ábra: Páké Székelyföld térszerkezetében

(Forrás: <http://elekes.adatbank.transindex.ro/?terkep=215> alapján szerkesztette Ambrus T. 2018)

Két irányból közelíthető meg a falu: Kézdivásárhely irányából átszelve Kovászna városát a 121-es jelzésű megyei úton, vagy Sepsiszentgyörgy irányából a 13E jelzésű európai úton (18. ábra). Mind a két útszakasz aszfaltozott és Kovászna városában érnek össze, viszont a mellékutak már nem rendelkeznek aszfalt felülettel. A terápiás központ kialakításának területe a főút mentén található, könnyen megközelíthető. (Forrás: www.primariacovasna.ro, 2022)

18. ábra: Páké megközelíthetősége
(Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés)

A Bogyó Apiterápiás Központnak helyet biztosító Felső-Háromszéki medence részét képezi. A környék éghajlatát a földrajzi elhelyezkedés és a domborzati tényezők együttese markánsan meghatározza. A hegyek közelsége miatt, a medence jellegéből adódóan a nyarak hűvösek, a telek hidegek. Az évi átlaghőmérséklet 5-7 Celsius fok körüli és az évi csapadékmennyiség jelentős, de egy évre nézve a napos órák száma viszonylag magas. (Forrás: www.primariacovasna.ro, 2022)

Kovászna-patak átszeli a falut és a Feketeügy bal oldali mellékveze, az Olt vízgyűjtő területéhez tartozik a falu. A két legnagyobb állóvíz a 2 km hosszúságú Besenyői-tó és a 23 hektár területű Rétyi-tó. (Forrás: hu.wikipedia.org, 2022) A terület állatvilága a környék természeti adottságaihoz igazodik, nagy számban jelen van, szarvas, vaddisznó, őz és ritkán a barnamedve. Számos apró testű rágcsáló jellemző az adott térségre. A tavakban ponty, kárász, harcsa, de a csuka is fellelhető. A madarak közül a falura a legjellemzőbb a fehér gólya, e mellett van egerészölyv, bagoly, fecske stb. (Ambrus T. 2018 kézirat)

A faluban a lakóházak mellett vannak kisboltok, és egy templom is található. A templom az 1977-es földrengésben összeomlott, a mostanit 1977-78-ban építették, tojásdad alakú kőkerítés veszi körül. A templombelső falán emléktábla van állítva Pákéi Pákey Lajos műépítész emlékére. Kolozsvár város királyi főmérnöke volt, aki Mátyás király szobrának a talapzatát tervezte. Kint a templom falán egy emléktáblát helyeztek el Pákéi Sándor József egykori EMKE főtitkára, a Székely Nemzeti Tanács elnöke, bukaresti szenátor tiszteletére. (Forrás: <http://baratos.ro>, 2022)

Páké teljes területére be van vezetve az elektromos áram, a hálózati víz és a szennyvízcsatorna, ezek a telek határában vannak lefektetve, így könnyen rá lehet majd csatlakozni. A választott helyszín, melynek területe 3500 m^2 , saját tulajdonban levő beltelek, semmilyen építmény nem található rajta, egyedül a méhek vannak itt téli időszakban (19. ábra).

19. ábra: Az általam választott terület műholdas felvétele
(Forrás: Google maps alapján saját szerkesztés)

2.4.2. A választott területen érvényben levő urbanisztikai szabályozás

A Barátos községben elhelyezkedő Páké faluban az országsszerte alkalmazott helyi területrendezési szabályozás van érvényben. Ez magában foglalja az általános városi tervet, szabályozza a földhasználat módját és az építmények számát és méretbeli paramétereit. Pákében az építmények megengedett mérete maximum $P+1+M$ (P =földszint, 1 = egy emelet, M = manzárd). Az építkezések esetében a kerítés vagy az épület megyei utak esetén legalább 24 méter távolságra, községi utak esetén minimum 20 méter távolságra kell elhelyezkedniük (7/2010 Kormányrendelet alapján). Az olyan területeken, amelyek természeti katasztrófáknak vannak kitéve (pl. földcsuszamlás) tilos az építkezés, továbbá minden új építkezés előtt kötelező a geotechnikai tanulmány készíttetése. Az általános városrendezési terv (PUG) előírja, hogy a község mikroklímájának javítása érdekében minden új telek esetében javasolt legalább 25%-nyi rész fenntartása zöld övezetként. Az épületek esetében biztosítani kell a megközelíthetőséget a szemét szállítók és tűzoltók számára az épületeknek megfelelő minőségű és típusú tetőszerkezettel kell rendelkezniük. Az építkezés folyamán tilos a szennyező, veszélyes és radioaktív anyagok használata. Tilos 100 m^2 -nél nagyobb

terasz építése. Az épületek színezésekor kerülni kell a rikító színeket, ajánlott színek: természet/neutrális színek, fehér, okker és barna.

„Megengedett tevékenységek és építmények az adott területen:

- lakóházak és nyaralók P, P+M, P+E (P=földszint, M=manzárd, E=emelet);
- turisztikai egységek maximum P+2;
- agroturisztikai egységek maximum P+E;
- alagsor vagy pince S (D);
- lakóövezetek, közszolgáltató épületek: óvoda, orvosi rendelő, gyógyszertár stb.
- játszóterek, sportpályák;
- a melléképületek a terület hátsó részében helyezkedjenek el;
- a kapuk és a kerítések hagyományos anyagokból (fából, kőből vagy téglából) készüljenek;
- bejáratok, járdák és parkolók. (Forrás: www.baratos.ro, 2022)

A választásom azért esett erre a helyszínre, mert csendes, nyugodt falusi környezetben található, nem rendelkezik nagy népességgel. Az itt élők nagyrésze mezőgazdasággal foglalkozik, ennek köszönhetően elegendő kaszáló áll a méhek rendelkezésére méz szerzés céljából. A tiszta levegő és az itt elhaladó Kovászna pataka a méheknek megfelelő, kellően nyugodt és élhető közeget biztosít. Továbbá ez a falusi helyszín optimális a kezelésre érkező turisták számára is, hiszen lényeges elem a gyógyulási folyamatban a relaxáció és megnyugvás. Ehhez a legjobb helyszín a csendes és zavartalan környezet. A méhcsipés terápia folyamán nagy hangsúly van a páciens nyugodtságán, hiszen a méhek érzik azt, ha egy ember ideges, így a higgadtság hiánya a kezelés kárára mehet.

A terület Kovászna városától alig 5 percre található, és könnyen megközelíthető. Ez által is szeretném a környék turizmusát fel lendíteni és valami újjal járulni hozzá a turisztikai termékek választékához. Maga a város híres gyógyhely, üdülőváros, úgy is szokták emlegetni, hogy „A mofetták és ezer borvízforrás városa”. (hirmondo.ro) Sok turista, gyógyulni vágyó ember fordul meg az év során, számos szálláshely található, mindenki kedve-igénye szerint választhat.

2.4.3. Megvalósítási javaslat

Műszaki tartalom részletes leírása: az építkezés stílusa, méretei, anyaghasználat, alapozás, földém, zöldfelületek, kültéri objektumok

A központ megtervezése egy 35 áras területen valósulna meg, amelyen jelenleg semmilyen épület nem található egyedül csak a méheket szállító teherautó. A terület pont a falu Kovászna felőli bejáratánál helyezkedik el, a jobb oldalán egy kisebb kaszáló található, míg a bal oldalán családi házak.

Az általam megvalósítani kívánt létesítmény egy apiterápiás központ, amely beilleszkedik a falusi környezetbe, és ezen túl a méhek munkája elősegíti a környék növényeinek a beporzását. A terület bejáratához kerül egy kavicsozott (22. ábra) 10 autó számára fenntartott parkoló, mely közvetlen bejárást nyújt a főépületbe (23. ábra), amely 96 m²-es alapterületű. Az épületben helyet kap a recepció, ahol történik az előzetes időpontfoglalás és ügyfél fogadás illetve a váróterem (14. ábra), emellett egy orvosi rendelő plusz kezelőszoba (25. ábra). Az épület egy külön elválasztott helységében egy bio bolt (26. ábra) fog helyet kapni, amelyben értékesítődnek a különféle biotermékek mellett az általunk előállított méhészeti termékek.

Az épület falainak térhatároló illetve térelosztó szerepük van. A fő épület alapja betonból, betonvassal lesz kiépítve a minél tartósabb tartás érdekében, a külső falai 30 cm és belső falai pedig 10 cm vastagok lesznek. A külső falak 25 cm széles habtéglából készülnek, amelyre rájön a szigetelés és egy fehér nemesvakolat. A belső falak pedig 10 cm széles habtéglából. A belmagassága az épületnek 2,5 méter lesz, amelynek a hátsó falainak egy része üvegfal lesz, hogy az emberek a terápiára várva kilátást nyerjenek a méhek világára. A központ nyílászárói PVC, kétrétegű üveg szerkezettel ellátott, öt légkamrás ablak szerkezetek lesznek. Azért esett erre a választás, mert ez biztosítja a megfelelő hőszigetelést, így ezáltal minimalizálható a hőveszteség és kevesebb energia felhasználásával lehet elérni a kívánt szobahőmérsékletet. Az ablakok színe fa mintázattal lesznek ellátva, hogy beilleszkedjenek az épület táji jellegű elemei közé. A ház bejárata keletre néz, itt kap helyet három darab 1 méter magas és 1,2 méter széles ablak, amelyből egy a biobolt kirakata lesz és kettő az iroda helyiség számára fogja biztosítani az elegendő fényt. Az északi oldalon is két darab 1 méter x 1,2 méteres ablak kap helyet, melyek az orvosi és kezelő szobára nyílnak. Az épület nyugatra néző oldalán kap helyet a nagy PVC nyílászár, amely 2 x 4 méter és egyben a hátsó bejárat. A déli oldalon három kisebb ablak kap helyet, amelyből kettő a mellékhelyiség szellőzését biztosítja, míg a harmadik a raktárhelyiségbe nyílik. A központ

főbejárata egy 2 x 1,5 méteres üvegezett PVC ajtó, amely fa mintázatú és a biobolt bejárata egy 2 x 1 méteres üvegezett ajtó.

Az épület fűtése elektromos fűtőtestekkel történne, amely egyszerűbbé teszi az épület kimelegítését. Annak érdekében, hogy ennek a rendszernek a használata közben is sikerüljön egy kicsit természetközelinek maradunk, napelemes paneleket szerelünk a tetőzetre, ezáltal kihasználjuk az épület előnyös fekvését és a megújuló energiaforrásokat. A melegvízellátást elektromos bojler biztosítaná, hiszen az épület működtetésekor csak az illemhelyeken, valamint a rendelőben van szükség meleg vízre.

Az épület bejáratához egy fa tornác (23. ábra) kerül, amely falusias hangulatot idéz. A tetőszerkezet formája nyeregtető lesz, amely 2,5 méter magas lesz a nagyobb lejtés érdekében és a fedése hagyományos égetett cseréppel valósul meg. Az esővíz elvezetése csatornarendszerrel történne. A berendezések többsége fa alapanyagból fog készülni, kivéve az orvosi berendezéseket és eszközöket.

A főépülettől egy kicsivel hátrébb fog helyet kapni az apiterápiás ház (29. ábra) ahol a kezelések nagy része folyik, az épület egy 16 m²-es könnyűszerkezetű faház lesz, melyet beton elemekre helyezünk el. A faház tetőszerkezete hagyományos cseréppel lesz fedve, a méhkaptárak nyílásai a szabadra fognak nézni, ennek köszönhetően a méhek a lehető legnyugodtabban és zavartalanul élhetnek, dolgozhatnak. Az épületen belül helyet kap két darab relaxációs ágy (34. ábra), és a kaptárlevegő belégzését elősegítő berendezések (33. ábra).

A központ kültéri objektumai:

A központ bejárata 2 méter magas két ágra nyíló fa kapu (22. ábra) lesz, míg a kerítés gerendás szerkezetű 1,25 méter magas. A terület két, hosszabb oldala gyümölcsfákkal lesz beültetve. Több fajta fa fog helyet kapni, egymástól öt méteres távolságban helyezkednek majd el. Ezekkel a fákkal az a cél, hogy nyáron az urbánus környezetből érkező vendégek is megkóstolhassák a friss, még fán lévő gyümölcsöket, valamint nem elhanyagolandó az sem, hogy a méhek beporozzák a fákat, és a gyümölcsös nagyszerű legelőként szolgál a méhek számára. A keleti területhatárnál, a kerítés melletti részt sűrű, gyorsnövésű sövényrel telepítjük be. A sövény esztétikai kinézetén túl arra is szolgál, hogy az útmenti port kifogja, ennek köszönhetően megőrizhetjük a levegő tisztaságát és a növényeken, fákon is kevesebb por fog megtelepedni. A terület majdnem teljes egészét gyepesítjük, kivéve azt az elkülönített részt, ahol a pavilon kap helyet. Ezen a részen meghagyjuk a mezei növényeket,

virágokat. Az épület frontján megtalálható tornác előtti részt kis mértékben parkosítjuk, valamint élő növényeket, mint például rózsát (23. ábra), ültetünk elé. A központ hátsó bejáratánál, ahol a panoráma ablak kap helyet, egy kis sétányt (28. ábra) alakítunk ki, amely elvezet az apiterápiás házhoz. A sétány térkövezett lesz, mellette helyet kap néhány két személyes kültéri pad is, amelyek arra szolgálnak, hogy a várakozók, jó idő esetén akár a szabadban is kényelmesen várakozzanak. A sétány közvetlen környezetét is parkosítani fogjuk, ahol helyet fog kapni egy játszótér a gyerekek számára. Helyet kapnak majd kisebb és nagyobb virágágyások, amelyek sokrétű, változatos virágokkal, növényekkel lesznek beültetve. Ezek a virágok is esztétikai célt szolgálnak, de figyelünk arra, hogy jó mézelők legyenek. Ilyen virágok lesznek a tulipán (tulipa), nárcisz (narcissus), levendula (lavandula angustifolia), dísznapraforgó (helianthus annuus), és a körömvirág (calendula officinalis), ezek a virágok, kedvezőek a méhek számára és eltérő virágzási idejük által biztosítják, hogy a sétány mindig virágba borulhasson.

2.4.4. Működési, működtetési javaslat

A nyújtott szolgáltatások részletes bemutatása

A Bogyó apiterápiás központ aktív időszak, amikor a kezeléseket igénybe lehet venni, az áprilistól egészen szeptember végéig tartana. Ennek fő oka, hogy a méhek ebben az időszakban dolgoznak, ilyenkor lehet őket „igénybe venni”. Szeptember végétől már nem tanácsos zaklatni őket, ebben az időszakban a méhészt feladata, hogy felkészítse őket a telelésre. A felkészülés általában gyógyszeres kezeléssel áll, de ezen felül még ellenőrizni kell, hogy lesz-e elegendő készletük a téli hónapok átvészelésére. Szeptember végétől azért is nem tanácsos zavarni őket, mert ilyenkor egy nagy bogba tömörülnek, és folyamatos mozgásban vannak, középen melegítik a királynőt, valamint a kívül levő méhek, akik megfáznak, helyet cserélnek a belsővel, így tartva melegen egymást. Amennyiben megzavarjuk őket, felbontják ezt a formációt és ez könnyen a család pusztulásához vezet. Bár az apiterápiás ház nem funkcionál az inaktív időszakban, de ettől függetlenül a biobolt és az orvosi rendelő az év további részében is zavartalanul működhet.

A vendégek érkezése előzetes programálás szerint történik, annak függvényében, hogy ki milyen szolgáltatást vesz igénybe és mennyi időre. A központ nyitvatartási ideje reggel 10:00-tól délután 16:00-ig tart, szerdától vasárnapig, mivel Kovászna várost és vonzáskörzetét leginkább hétvégente látogatják a kezelésre és pihenésre vágyók. Ezen időszakon belül bárki is érkezik a recepció és a személyzet áll a rendelkezésére, nem csak a helyszínen, hanem telefonon, valamint online is. Az érkezést megelőzően történik az

előzetes konzultáció a recepcióssal, ennek folyamán a kliens jelzi, hogy milyen kezelésre szeretne beiratkozni, de a recepció is javallhat kezelési formákat annak függvényében, hogy milyen panaszokat szeretne a vendég enyhíteni. A központba való érkezéskor az odalátogató várakozhat egyaránt a váróteremben, valamint a szabadban. Várakozás közben meglátogathatja a bioboltot is, amelyben számos méhészeti terméket is talál. A várakozást követően sor kerül majd a konkrét kezelésre, itt azokra a kliensekre nem térek ki, akik csak az orvoshoz érkeznek konzultációra.

A kezelési formák a következők lennének:

a. Méhméreg terápia

A kezelés legelső lépése egy allergia teszt, amelyet minden esetben kötelező elvégezni. Ezen terápia folyamán egy apiterapeuta segítségével célzottan méhmérget juttatunk a páciens szervezetébe, azokba a pontokba ahova az akupunktúrás tűket is szúrják. A méhméreg terápia speciálisan kialakított szűrő segítségével történik, hogy a méhek fullánkja ne szakadjon ki, mert abban az esetben elhull. Leghatékonyabban alkalmazható reumás ízületi gyulladásban, valamint degenerált kopott ízületek kezelésénél. Az arcideg bénulása tekintetében az egyik legmegfelelőbb és leggyorsabb kezelési eljárás, valamint térdporckopás, hátgerinc idegszál becsípődés és sklerosis multiplex esetén is nagy sikereket érnek el a kezelésekkkel. A betegség súlyosságának függvényében a fájdalom csillapításától, megszüntetésétől a teljes gyógyulásig terjed a hatása. Javítja az ízület keringését és fokozza az ízületi nedv termelődését. Általában 1-2 alkalom meghozza a várt eredményt, súlyosabb esetben 6, vagy több kezelés is szükségessé válik. A terápia három nap után ismételhető meg a leghamarabb, ugyanis a kezelés során egy regenerálódási, gyógyulási folyamat indul el, ami minimum három napon keresztül dolgozik, de hatása esetenként egy hétig is eltarthat. A terápia ellenjavalt 18 éven aluli személyek, méhszúrásra allergiás, valamint vérhígító gyógyszert szedők számára. (Forrás: <https://mezesgergo.hu/apiterapia>, 2022.)

b. Kaptárlevegő és rezgés terápia

A méhes házban 90%-os páratartalom és átlagosan 35 fokos hőmérséklet uralkodik, mégsem szaporodnak el benne a vírusok, kórokozók. A méhek egy tökéletesen higiénikus és steril környezetet varázsolnak, amely a propolisznak köszönhető, hiszen ezt használják egyfajta építőanyagnak, ezzel tapasztják be a kaptár oldalát. A méhkaptárban található levegőt közvetlen belélegzése, ami történhet inhalációs maszkkal vagy nélküle, jelentős javulást eredményezett a következő betegségeknél:

- Légúti betegségek (asztma, hörgőgyulladás, dohánytüdő, kruppos köhögés)
- Immunrendszeri betegségek, allergiák esetében erősítő és enyhítő hatást hoz
- Bőrkütiések, elváltozások
- Alvászavar, nyugtalanság, szorongás
- Szív és érrendszeri betegségek

A méhek csak kifelé szállhatnak, befelé szúnyoghálóval védjük a belső teret, hogy ne zavarják a látogatókat és ők nyugodtan élvezhessék a kaptárlevegő hatását. Így csak a jótékony hatású kaptárlevegő, vagyis a koncentrált méz illat áramlik a házba. A reggeli és esti időszakokban a legintenzívebb a terápia hatása, mert ekkor van a legtöbb méh a kaptárokban.

A kaptárlevegő mellett, a méhek szárnyai által keltett mikro rezgések is elősegítik a gyógyulási folyamatot. Az emberek bio rezgés szükséglete 7,38 hertz, ami nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az immunrendszer megfelelően tudjon működni a vírusokkal, baktériumokkal és élősködőkkel szemben. Ha alacsonyabb a rezgésünk a szükséges szintnél, akkor a szervezet öngyógyító folyamata nehezebben indul el. Ennek a stimulálásában segít a méhek által kibocsájtott 150-300 hertz-es biorezgés, ha a kliens minimum fél órát bent tölt. A kezelést követően kipihentnek, energikusnak érzi majd magát, emellett csökken a szorongás is. (Forrás: <https://mezesgergo.hu/apiterapia>, 2022)

c. Biobolt- bio termékek vásárlási lehetősége

A biobolt üzemeltetése a központ tevékenységéhez fog tartozni. A biobolt egy kiegészítő bevételi forrásként fog működni, ahol elsődleges cél a saját méhészeti termékeink árusítása és másodlagos más gyógy készítményekből bejövő jövedelemforrás.

d. Látogatás

A látogatás a terápiás központ területén fog zajlani, ahova iskolás/ óvodás csoportok vagy idelátogató turistákat fogadunk. A látogatás során kóstolóra lesz lehetőség, ahol méhészeti termékeket kóstolhatnak, mind emelet előadás keretén belül megtudhatják a termékek készülésének folyamatát és jótékony hatásait. A bemutató közben megismerhetik a növényvilágot és annak beporzását. A látogatás alatt betekintést nyerhetnek a méhek és a méhészt életébe, a bátrabbak közelről is megismerhetik. A látogatás végén közös piknikezésre és méhészeti termékek vásárlására lesz lehetőség.

e. Orvosi javallat

Az orvosi rendelő helyiségét is bérbe adjuk egy olyan orvosnak, aki a praxisa mellett folytatni kívánja az apiterápiás kezeléseket is. Az orvosi rendelőt egész évben üzemeltetheti, az apiterápiás kezeléseket csak annak fenntartott időszakban folytathatja. A kezelésekből származó bevétel 50-50% arányban oszlik el az apiterápiát végző orvos és az üzemeltető között.

Az üzemeltetés személyi és technikai feltételei

A központ üzemeltetéséhez 3 alkalmazottra lesz szükség, egy menedzserre, egy recepciósrá és egy méhészre. Munkaköri feladataik szabályozottak lesznek, viszont alkalmazkodnak egymáshoz. Minden itt dolgozó tevékenysége a munkaköri leírás alapján fog történni, amely meghatározza a különböző munkatevékenységeket. Mivel egy kisebb központról van szó, így minden egyes alkalmazott próbálja segíteni a másikat különböző munkafolyamatok során.

Igazgató/Manager maga vállalkozás vezetője, aki felügyeli a vállalkozás működését, megfontoltan tervezi és szervezi a központ irányítását. Adminisztrációs, végrehajtói és ellenőrzési feladatokat lát el. Tartja a kapcsolatot az alkalmazottakkal, meghatározza a munkaköröket, feladatokat oszt ki, valamint ő végzi a beszerzést. További tevékenységei közé tartozik a központ konkrét üzemeltetése, valamint, hogy kiszámolja az alkalmazottak fizetését, kiadja azokat, illetve szükség esetén új alkalmazottat vesz fel, esetleg bocsájt el.

Recepciós fő feladata a vendégek fogadása, azok útbaigazítása. Vezeti a vendégekről a nyilvántartást, tartja velük a kapcsolatot telefonon és online térben is. Lebonyolítja az időpont foglalást, ha kell ezeket módosítja, illetve számlákat ad a vendégek részére. A vendégek ott tartózkodása alatt próbál minden kérdésükre válaszolni és mindenben segítségükre lenni. Fontos feladatai közé tartozik végül a takarítás és az, hogy környezetére igényes legyen, ezáltal a vendég fogadása egy kellemes rendezett környezetben történhet. Másodlagos feladata pedig a biobolt irányítása lesz, ahol a méhészeti és egyéb bio termékek eladásával fog foglalkozni.

Méhész fő feladata a méhek felügyelete, ezen belül is rendezése, szaporítása, kezelése. A mézmenyiség függvényében pergetés, valamint virágpor és propolisz begyűjtése. A méhanyák nevelése, pároztatása és felügyelete. A méhész fel kell ügyelje a kezelő ládákat, esetenként, ha problémát észlel akkor megcseréli a családokat, egy jót rak a problémás helyére. A méhek tavaszi átnézése, erősítése, majd a nyár végi etetése és beteleltetése

tartozik a fő feladatai közé. A méhészt fontos feladatai közé fog tartozni a méhészeti termékek csomagolása és előkészítése a biobolt számára.

Üzemeltetési terv: beszerzés, személyzeti beosztás, munkabérek

A beszerzést az igazgató/manager fogja végezni. Az ő feladatai közé tartozik a rendelések leadása, áruk átvétele, valamint minden olyan eszköz, tárgy beszerzése, amelyre szükség lesz a központ üzemeltetése során. A beszerzésnek két fő ágazata van. Az első fázis a központ működtetéséhez szükséges eszközök, mint irodai kellékek, higiéniai eszközök és más forgó eszközök beszerzéséből áll. Másodszor pedig a méhészt fenntartásához, üzemeltetéséhez szüksége felszerelések és tárgyak, s nem utolsósorban a méhek számára elengedhetetlen kaptárok, keretek és kezelésük számára elengedhetetlen gyógyszerek és szirupok vásárlása tartozik a felelőssége alá.

Az irodai kellékeket, higiéniai eszközöket a környék üzleteiből szereznénk be, ezzel is támogatva a vállalkozásokat. A falubeli asztalostól rendelnénk meg a méhészeti kellékeket, vagyis a kaptárokat és a kereteket. A bioboltban értékesítésre szánt méhészeti termékek csomagoló anyagát a helyi beszállítóktól vásárolnánk fel. Amely eszközöket-tárgyakat nem tudjuk beszerezni a környéken azokat a harminc kilométerre lévő sepsiszentgyörgyi üzletekből fogunk pótolni. A legtöbb működéshez szükséges fogyó anyagot heti rendszerességgel, a méhészeti kellékeket mindössze negyedévente szerezzük be. Ez biztosítja, hogy a méhészt és a központ egyaránt zavartalanul funkcionáljon.

A személyzet munkaprogramja az aktív időszakban (áprilistól-októberig), hat órát foglal magába. A menedzser esetében a munkaidő szerdától-vasárnapig van 10:00-tól 16:00-ig. A méhészt esetében a munkaidő nagyon flexibilis, hiszen ő elsősorban a méhekhez kell igazodjon, valamint a méhméreg terápia időpontjaihoz. Számításaim szerint ez nem haladja meg a heti 40 órát. A recepció esetében is a napi hat órás időszak fog működni, majd a téli időszakban a biobolt programja a hétköznapiakra fog áttérni napi 6 órába és ezzel a recepció programja is.

Az 1. táblázatban van feltüntetve egyenként a foglalkoztatottak napi beosztásaik, melyben a sötét, üres négyzetek a szabadnapokat jelölik.

1. táblázat A foglalkoztatottak munkaidő beosztása (6 órás munkaprogram)

Foglalkoztatott	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
Manager/Igazgató			10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰
Méhész			10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰
Recepció			10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	10 ⁰⁰ -16 ⁰⁰

(Forrás: Saját szerkesztés)

Romániában a munkajog területén alkalmazandó jogszabályokat az 53/2003-as munkatörvénykönyv foglalja magába, ezen előírások alkalmazása minden munkaviszony esetében kötelezően alkalmazandó. Minden munkavállaló napi 8 órát dolgozhat, tehát heti 40 órát, viszont ez az időkeret a törvényes kereteken belül, túlórákkal hosszabbítható.

A központ esetében a recepció bérének nettó 1 600 lej, a méhész nettó bérének 2 200 lej, míg a menedzseré 2 500 lej lesz. Az alábbi táblázat foglalja össze az általunk meghatározott bérek és bérjárulékok összegeit, melyeket a www.calculatorvenituri.ro oldal segítségével határoztunk meg:

2. táblázat A foglalkoztatottak bérezése

Alkalmazottak bérei (Lej)	Bruttóbér/hó	Nettóbér/hó	Bérjárulék/hó
Manager/Igazgató	4273	2500	1773
Méhész	3760	2200	1560
Recepció	2687	1600	1087

(Forrás: Saját szerkesztés)

2.4.5. Marketing terv.

A Bogyó Apiterápiás Központ versenytársainak elemzése

Az apiturizmus egy újszerű turisztikai ágazat, amely feltörekvőben van világ szinten. Romániát nézve még gyerekcipőben jár, az emberek nagy része számára még ismeretlen alternatív gyógyászat. A Covid-19 hatásának következtében viszont látványosan észlelhető, hogy felértékelődött/ felértékelődik a természet- tudatosság. Apiterápiás házak országszerte vannak, de nincs meg az az elegendő tudás és fejlettség, amely által el tudnák végezni a kezeléseket. Nincsenek kidolgozott termékek, és olyan személyállomány sincs (például megfelelő kezelőorvos), akikkel a terápia szakszerűen kivitelezhető lenne. Székelyföld határain belül két apiterápiás házat említenék meg versenytársként:

1. A „Nutri Terapii Apicole” központ, amely Marosbárdoson található, Maros megyében. A központ egy kisebb családi vállalkozás, amelyet 2017-ben európai uniós alapok segítségével hozták létre. Egy lélekprojekt, amelyen keresztül szeretnék megmutatni az egészséges életmódhoz vezető utat, hogy ez által minél erősebbé tudják tenni az emberek immunrendszerüket, a kaptár összes termékének felhasználásával. Szolgáltatásaik közé tartozik a méhkaptár levegő terápia, Bee hum terápia (méhek zümmögése halláskárosultaknak), személyre szabott étrendek, különböző csomagok és méhészeti termékek.

20. ábra. Nutri Terapii Apicole központ

(Forrás: <https://www.nutriterapii-apicole.ro>, 2022)

2. A Mezei Méhészet Apiterápiás központja Szármány-hegy déli oldalán fekszik, amely Hargita megyében Gyergyószentmiklóstól 6km-re található. Szolgáltatások: különböző méhészeti termékek, méh anyák és rajok ezeknek van egy meghatározott ára, de az terápiás kezelések ingyenesek, mint a Biorezgés terápia és a kaptárlevegő

terápia. Mind e mellett van méhészeti múzeum, látványkaptár és sok más érdekesség. Fontos kiemelni, hogy ezen központ szolgáltatásai ingyenesen vehetőek igénybe az arra látogatók számára.

21. ábra: Mezei Méhészet Apiterápiás ház
(Forrás: <https://mezei-meheszeti.webnode.hu>, 2022)

Célpiacok

A Bogyó Apiterápiás Központ létrehozásával a cél segíteni az egészség megőrzésében, de a cél gyógyítás is olyan ősi terápiával, amely nem ismeretlen az emberek számára, de feledésbe merült az utóbbi évszázadokban. A célpiac elég tág: a mind a természetgyógyászat kedvelői számára, mind a gyógyulni vágyóknak, vagy akár annak, aki betekintést szeretne nyerni a méhek világába ezt a központ biztosítani tudja egy kellemes, vidéki környezetben. Az elsődleges célcsoport, kortól függetlenül, olyan belföldi és külföldi turistákból állna, akik érdeklődnek és szeretnék megismerni a méhek csodálatos világát és a bennük rejlő gyógyulási lehetőségeket. Továbbá a célcsoport közelebből valamilyen betegségben szenvedő vagy másodlagos kezelésként alkalmazandó kezelést választó emberekből tevődhetne össze. A célpiac nagy része az a városi, de akár vidéki, közép- és időskorú korosztály, akik sok gyógyszeres kezelés után hajlandóak valamilyen természetes gyógyászatot igénybe venni az egészségük megőrzése érdekében.

Másodlagos célcsoport azokból a személyekből tevődik össze, akik már vették igénybe az apiterápiás kezeléseket, tapasztalták a jótékony hatásukat és tudják, hogy a méhek és a méhészeti termékek az emberi szervezet számára elengedhetetlen jótékony hatással bírnak.

Az apiterápiás központ nemcsak a vállalkozásom bevétele szempontjából lenne hasznos. Hozzá tenne Kovászna megye turizmusához is, de akár Romániát nézve is egyedi szolgáltatás lenne, mivel ez a piac még telítetlen.

Marketing-mix

A marketing mixnek különböző marketingeszközök párosítását nevezzük, amelyet a vállalatok különböző helyzetekben alkalmaznak. Kidolgoztam a termék 4P-jét is (termékpolitika (product), árpolitika (price), értékesítés-politika (place), reklámpolitika (promotion).)

A termékpolitika (Product)

Méhméreg terápia: a vállalkozásnak egyik fontos terméke, mely a környéken egyedi és speciális alternatív gyógyászati kezelés. A méhméreg terápiánál van a legnagyobb szükség az orvosra mivel nélküle nem végezhető el a kezelés e formája és nyomon kell követnie a méhcsípések után történő reakciókat, mivel egyeseknél allergiás reakciókat válthat ki. Ha a méhcsípés allergia nem tudódik ki, hiszen esetenként a páciens nem tud a létezéséről, akkor a kezelés súlyos mellékhatásokat okozhat.

Kaptárlevegő terápia: Ezt a szolgáltatást egyszerre 4 ember tudja igénybe venni a hely nagysága és elsősorban a méhek életének zavartalan működése érdekében.

Biorezgés: A kezelési forma számára ki lesz alakítva két relaxációs ágy, amelyek a méhkaptárak felett lesznek elhelyezve, a méhek szárnyai által keltett mikro rezgések elősegítik a gyógyulási folyamatot és a kezelés után a páciens sokkal kipihentebbnek érzi magát.

Biobolt: A biobolt üzemeltetése a terápiás központ feladatai közé fog tartozni. Terveim szerint a bolt számára kialakított helységben üzemeltetni fogunk egy bioboltot ahol a saját termékeink mellett más gyógy készítmény is elérhetőek lesznek a vendégek számára.

Az árpolitika (Price)

A marketingmix egyik kulcsfontosságú eleme. Az árképzés annak függvényében kell történnjen, hogy a gyógyulni vágyók hajlandóak legyenek megfizetni azt, továbbá fedezzék a költségeket, valamint hosszú távon profitot is termeljenek. Fontos az árképzés abból a szempontból is, hogy tükrözze az adott termék és szolgáltatás minőségét, mivel a vásárlók jelentős hányada köti a magasabb árat magasabb minőséghez.

Mindezek értelmében olyan árak kerülnek meghatározásra, amelyek előzetes számítások alapján biztosítják az üzemeltetés költségeit.

3. táblázat: A szolgáltatások megnevezése és árai

Sorszám	Termék/Szolgáltatás megnevezése	Árak	Mértékegység
1.	Méhméreg terápia	200	lej/alkalom
2.	Méhrezgés terápia	30	lej/alkalom
3.	Kaptárlevegő terápia	30	lej/alkalom
4.	Méz (vegyes, erdei, repce)	30	lej/kg.
5.	Akácméz	45	lej/kg.
6.	Propolisz tinktúra (10ml)	8	lej/db.
7.	Virágpor (50gr)	5	lej/db.
8.	Lépes méz	100	lej/kg.
9.	Látogatás	50	lej/alkalom

(Forrás: Saját szerkesztés)

Az értékesítés-politika (Place)

Az értékesítési politika az a folyamat, amely segítségével a termék/szolgáltatás eljut a fogyasztókhöz. Így a vállalat fel kell legyen készülve és saját értékesítési csatornára van szüksége ahhoz, hogy a szolgáltatások eljussanak a célközönséghez minél rövidebb idő alatt, a lehető leghatékonyabban. Az online tér az egyik legmegfelelőbb a központ népszerűsítésére, egy jól kifejlesztett honlap, mely bemutassa a különböző kezeléseket és méhészeti termékeket, egyúttal lehetőséget adva az online időpontfoglalásra vagy rendelés leadására. A honlap előnye, hogy a páciensek itt is megfogalmazhassák kérdéseiket/észrevételeiket, melyre az orvos vagy kolléga válaszol és ez által is információcsere gördülékenyebben zajlik le a központ és a leendő ügyfelek között. Tekintettel arra, hogy a célközönség az idősebb korosztályból is áll, célszerű az online téren kívül hagyományosabb értékesítési formákat is alkalmazni. Ennek érdekében lesz a központnak saját telefonos elérhetősége is. valamint a személyes megkeresések alkalmával is igyekezni fogunk pontos információkat átadni és mihamarabbi időpontot biztosítani.

A reklámpolitika (Promotion)

Napjainkban sok szakember azt állítja, hogy amelyik vállalkozás nincs fent az online térben, az nem is létezik igazán. Mindenki, már az idősebbek is napi szinten használják az internetet abból a célból, hogy egy-egy vállalkozásról, termékről vagy szolgáltatásról pontosabb információt, akár véleményeket kapjanak. Ennek érdekében már elkerülhetetlen az, hogy a világhálón is jelen legyünk. A két legfontosabb felület a honlap, valamint a szociális média

oldalakból áll. Célunk egy saját weboldal fejlesztése és emellett megjelenénnk a közösségi oldalakon (Facebook, Instagram, TikTok), ahol leírnánk a kezelések lényegét, bemutatnánk a méhek csodálatos világát fotók és videók segítségével. Ezek a platformok nagyszerű lehetőséget biztosítanak arra, hogy ismertessük szolgáltatásainkat és bátorítsuk azokat, akik valamely okból kifolyólag vonakodnak kipróbálni, vagy tartósan alkalmazni ezeket. Annak érdekében, hogy a kezelési folyamat átlátható, könnyen feldolgozható legyen, kisfilmeket osztanánk meg minden kezelési fázisról és közben közölnénk, hogy melyik terápiás forma mikor és mire javallott.

A helyi turizmus segítése érdekében az oldalakon megosztanánk a helyi szálláshelyek, éttermek listáját és azok elérhetőségeit, és remélhetőleg ezek az egységek is hasonlóan fognak reagálni ezzel is elősegítve egymás működését.

Az online felületen való reklámozás mellett a fizikai reklámozásra is hangsúlyt fektetünk. Amennyiben lehetséges, akkor plakátokat és szórólapokat fogunk elhelyezni Kovászna városának, turisták által gyakran felkeresett pontjain. Ilyenek lehetnek a hotelek előcsarnokai, recepciói és az éttermek. Ezen kívül célszerű a reklámanyagok elhelyezése gyógyszerárakban, orvosi rendelőkben és a kovásznai szívkórházban is. Az egészségügyi intézményekben való jelenlét azért is fontos, mivel a célközönség nagy része ezek miatt látogatja meg a várost, és ezáltal valószínűsíthető, hogy a gyógyulni vágyók szívesen kipróbálnák, akár alternatív kezelési formaként is az apiterápiás kezelések valamelyikét.

2.4.6 Cselekvési ütemterv

Műszaki megvalósítás ütemezése

A beruházás első lépése az, hogy készítünk egy cselekvési ütemtervet, melyben meghatározzuk egyes tevékenységek időtartamát, feltüntetve a kezdeti és a befejezési időpontját. Láthatóvá fog válni a beruházás megvalósításának időtartama, amely a mi esetünkben 2 évet foglal magába, amikor is már üzemelni fog az apiterápiás központ.

4. táblázat Cselekvési ütemterv

Tevékenység megnevezése	Első év											
	Jan.	Feb.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec
Tervezés												
Engedélyeztetés												
Pályázat												
Tevékenység megnevezése	Második év											
	Jan.	Feb.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec
Kivitelezés												
Beüzemelés												
Nyitás												

(Forrás: Saját szerkesztés)

A tervezési folyamat 2 hónapot foglal magában (január-február), amely elegendő idő lesz a kivitelezhető terv elkészítéséhez. A tervezés végével kezdetét veszi az engedélyeztetés, amely 4 hónap vesz igénybe. A pályázat egy fél évet ölel át, mely után kezdődik a kivitelezés, ami 6 hónapot (január.-június.) tart, eközben fog történi az építkezés és a berendezések beszerelése. Majd végső soron az utolsó hónapban (június.) történik a személyzet betanítása és alkalmazása.

2.4.7. A projekt pénzügyi költségeinek becslése

A beruházás költségvetése

Az apiterápiás központ megvalósításához két fő pénzügyi forrás szükséges. Az első pénzügyi forrás Európai Unió pályázatból származna, míg a második saját befektetésből áll. A beruházás teljes értéke 464 208 lej (94 351,2195 euró), melyet az épületek nagysága és beosztása, illetve a berendezések és a terápiához szükséges eszközök figyelembevételével határoztam meg. A fő épületek árát m² (négyzetméter) ár szerint határoztam meg, amely 900 euró/m² kulcsrakész épületekre vonatkozik, ami tartalmazza a közművesítés árát is. Az apiterápiás ház egy könnyű faszervezetű ház, amelyet kész állapotban fogunk beszerezni.

5. táblázat: Az épületek méretei és kivitelezési értékei

Helység megnevezése	Épületek nagysága m2-ben	Ár (Euró)	Ár (Lej)
Főépület ára	96	86 400	425 088
Terápiásház ára	16	3 000	14 760
Összesen		89 400	439 848
Árfolyam	4,92		

(Forrás: Saját szerkesztés: Március 15. árfolyam, bnr.ro)

6. táblázat: Befektetett eszközök

Eszközök/Kültéri objektumok megnevezése	Ár (Lej)	Ár (Euró)
2 db. laptop	4 000	813
Nyomtató	500	102
2 db. orvosi ágy	4 000	813
Asztalok	3 000	610
Székek	1 500	305
Polcok	2 000	407
Relaxációs ágyak	800	163
Egyéb berendezések	2 000	407
Virágok	1 000	203
Gyepesítés	500	102
Padok	1 200	244
Játszótér	1 000	203
Járda/Parkoló	5 000	1 016
Összesen	26 500	5 386

(Forrás: Saját szerkesztés)

A fenti táblázat tartalmazza a fő épület működéséhez szükséges berendezések, illetve az orvosi szoba számára kellő ágyak, bútordarabok árait és mennyiségét. Mindemellett a kültéri objektumokat, dísz elemeket, amelyek kellemesebbé teszik a központ környezetét és az esetleges várakozást az ide látogatók, vendégek számára.

A központ elindításához és működtetéséhez különböző engedélyeket beszerzése szükséges, amelyeket a helyi szervek állítanak ki: építkezési, tűzoltósági, közlélmzési, HACCP

engedélyek, ami az engedélyeztetési időszakban fog megtörténni (4. táblázat) és további költségekkel járnak.

7. táblázat: Méhészeti eszközök

Eszközök	Mértékegység/ darabszám	Ár (Lej)	Ár (Euró)
Befőttes üveg, üvegcsék stb.		100	20
Védőfelszerelés (overál, maszk, kesztyű)	1 db	150	30
Méhészeti eszközök (Kaptárvas, füstölő, seprű)	1 db	80	16
Pergetéshez eszközök (födelező tálca, pergető)		1 500	305
Kaptárak	12 db	3 600	732
Keretek	150 db	300	61
Mézes hordó (50 l)	4 db	300	61
Méhek számára etetőanyag	12kg	60	12
Méhek számára gyógyszer	kg	50	10
Összesen		6 140	1 248

(Forrás: Saját szerkesztés, Március 15. árfolyam, bnr.ro)

A fenti táblázat (7. táblázat) a méhészkedés és a méhészeti termékek számára elengedhetetlen eszközöket sorolja fel. A védőfelszerelésre van a legnagyobb szüksége a méhésznek ahhoz, hogy zökkenőmentesen és nyugodtan tudja végezni a méhekkel való munkáját. Mindehhez társulnak még a méhészeti eszközök, amelyek könnyebbé teszik a tevékenységet és jelentős időt spórolhatnak meg. A méhek számára elengedhetetlen az etetőanyag mivel nem mindig elegendő az a táplálék számukra, amelyet ők begyűjtenek és a gyógyszeres kezelések is fontosak a betegségek megelőzése érdekében.

2.4.8. A beruházás működési költségeinek és bevételeinek, valamint eredménykimutatásának tervezete

Tervezett bevételek

A központ számára az elsődleges bevételi forrás az apiterápiás kezelésekből áll, mely értéke kezeléseként és alkalomtól függően változik. A másodlagos bevételi forrás a bioboltban értékesítésre szánt méhészeti termékek és más biotermékek eladásából származó bevétel, illetve az orvos számára bérbe adott helység bére.

Az alábbi táblázatban (8. táblázat) vannak feltüntetve a tervezett bevételek mennyiség szerint. Az első évet lebontottam 6 hónapra, mivel a központ aktív időszaka egy fél évet tesz ki (mivel a méheknek októbertől március végéig telelési időszaka van). Viszont a tervezett bevételeknél látszik, hogy a biobolt bevétele, a méhészeti termékek eladása és a beszedett bérleti díj egész évre van kalkulálva. Az árak meghatározása a méhészeti termékek esetében igazodik a piaci árakhoz, amíg terápiás kezelések ára a terápia komplexségének, idő és erőforrás igényének megfelelően van meghatározva. A második évben az első évhez képest 10%-os növekedéssel számolok, majd a harmadik évben 15%-os, negyedik évben 20%-os, majd az ötödik évben 25%-os növekedést jelzek elő. A növekedést arra alapozom, hogy az ágazat a jövőben nagymértékű növekedésnek indul. Mind emellett arra, hogy Kovászna városának látogatottsága és az a tény, hogy a város Románia szerte nevezetes gyógyüdülőváros, lehetőséget teremt arra, hogy a gyógyulni vágyók, megismerjék, és látogatásaik során alkalmazzák ezt a kezelési formát. Ezzel párhuzamosan a méhészeti termékek eladási mennyisége is növekedni fog, hiszen központ látogatása során a klienseknek lehetősége nyílik ezeket megvásárolni.

A következő táblázatban (9. táblázat) a bevételek ár szerint jelennek meg. Itt is az első évet 6 hónapra bontottam. A táblázat további részében látszik a biobolt, a méhészeti termékek eladása és a beszedett bérleti díj értéke, ami egész évre van kiszámolva, ez mind úgy, a havi díj értékét szoroztuk 12-vel. A bérleti díj minden hónapban azonos és tartalmazza az összes vele járó költséget. Véleményem szerint ez az ár kellően kedvező ahhoz, hogy egy orvos a központban alakítsa ki a rendelőjét és ott működtesse azt.

8. táblázat: Bogyó Apiterápiás központ tervezett bevételei mennyiség szerint

			1hónap	2hónap	3hónap	4hónap	5hónap	6hónap	1. év	2. év	3. év	4. év	5. év
Szolgáltatások/termékek	Me	eÁr (RON)	Mennyiség										
<i>Méhméreg</i>	<i>alkalom</i>	200	25	25	20	30	25	25	150	165	190	228	285
<i>Apiterápiásház felnőtt</i>	<i>alkalom</i>	30	70	75	80	70	85	75	455	501	576	691	863
<i>Apiterápiásház gyermek</i>	<i>alkalom</i>	25	30	35	40	45	40	55	245	270	310	372	465
<i>Látogatás</i>	<i>alkalom</i>	50	60	65	80	64	60	78	407	448	515	618	772
<i>Méz (Erdei, Vegyes, Repce)</i>	<i>Kg</i>	30	120	152	189	180	190	200	2 062	2 268	2 608	3 130	3 913
<i>Akácmez</i>	<i>Kg</i>	45	40	45	40	45	40	45	510	561	645	774	968
<i>Propolisz tinktúra</i>	<i>10ml</i>	8	50	55	60	55	65	60	690	759	873	1 047	1 309
<i>Virágpor</i>	<i>50gr</i>	5	35	30	25	30	35	35	380	418	481	577	721
<i>Lépesmész</i>	<i>Kg</i>	100	8	5	10	8	8	10	98	108	124	149	186

(Forrás: Saját szerkesztés)

9. táblázat: Bogyó Apiterápiás központ tervezett bevételei ár szerint

Szolgáltatás/termékek	1hónap	2hónap	3hónap	4hónap	5hónap	6hónap	1. év	2. év	3. év	4. év	5. év
	Bevétel										
<i>Méhméreg</i>	5 000	5 000	4 000	6 000	5 000	5 000	30 000	33 000	37 950	45 540	56 925
<i>Apiterápiásház felnőtt</i>	2 100	2 250	2 400	2 100	2 550	2 250	13 650	15 015	17 267	20 721	25 901
<i>Apiterápiásház gyermek</i>	750	875	1 000	1 125	1 000	1 375	6 125	6 738	7 748	9 298	11 622
<i>Látogatás</i>	3 000	3 250	4 000	3 200	3 000	3 900	20 350	22 385	25 743	30 891	38 614
<i>Méz (Erdei, Vegyes, Repce)</i>	3 600	4 560	5 670	5 400	5 700	6 000	30 930	68 046	78 253	93 903	117 379
<i>Akácméz</i>	1 800	2 025	1 800	2 025	1 800	2 025	11 475	25 245	29 032	34 838	43 548
<i>Propolisz tinktúra</i>	400	440	480	440	520	480	2 760	6 072	6 983	8 379	10 474
<i>Virágpor</i>	175	150	125	150	175	175	950	2 090	2 404	2 884	3 605
<i>Lépesméz</i>	800	500	1 000	800	800	1 000	4 900	10 780	12 397	14 876	18 596
<i>Bio Bolt bevétele</i>	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	25 200	26 460	27 783	29 172	30 631
<i>Bérleti díj</i>	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Összesen	22 225	23 650	25 075	25 840	25 145	26 805	176 340	245 831	275 559	320 503	387 295

(Forrás: Saját szerkesztés)

Tervezett kiadások

A központ működése számára elengedhetetlennek a munkavállalók így az elsődleges kiadás a személyzeti költségek jelentik. A munkavállalók havi bérei a jelenlegi, hatályban lévő törvény alapján vannak meghatározva, kiszámolva a bruttó értékek alapján a nettó értékeket, valamint a havi és az éves bérjárulékok összegét.

További kiadások közé tartoznak a marketing illetve a fogyóanyagok és a kalkulált változó költségek is. A fogyóanyagok közé tartoznak az általános, mindennapi működéshez szükséges termékek, mint például a tisztítószeres, irodai kellékek stb. A fogyóanyagok költsége havonta 200 lejt tesz ki. Ide társul még az áruköltség, amely 300 lej havonta a biobolt számára.

A változó költségek nagy hányadát a méhészeti termékek megfelelő csomagolásához szükséges csomagolóanyagok teszik ki. Ezek költsége annak függvényében változik, hogy hány kg. mézet adunk majd el, viszont fontos, hogy raktározva is legyen belőlük, hiszen a mézet az eladás előtt ki kell mérni és csomagolni. Bár ezek a termékekhez kedvező áron lehet hozzájutni, azonban fontos, hogy minden termék esetében új csomagolóanyag használata kötelező, amely folyamatos költségeket generál. A mézhez szükséges csomagolóanyag 2 lejbe kerül (befőttes üveg+tető+szállítási díj), a propoliszhoz szükséges üvegcsé ára 1 lej (üvegcsé+kupak+szállítás), a virágor és lépesméz porciózásához dobozka szükséges, melynek egységára 1lej.

A marketing költségek közé tartoznak a különböző felületeken (szociális média, rádió) történő fizetett hirdetések, valamint a fizikai reklámanyagok is. Ezek közé sorolhatók a szórólapok, plakátok, amelyeket a környék egészségügyi intézményeiben és vendéglátó egységeiben helyezünk majd el. Továbbá a központ népszerűsítése, valamint a méhek védelmére való felhívás érdekében kisfilmeket forgatunk az online felületekre, amelyek további költségekkel járnak. A marketingköltségekre havi 450 lejt számoltunk. Ehhez még hozzákapcsolódik a weboldal üzemeltetésének költsége, amely havi 70 lejt tesz ki.

A rezsi költségek, magába foglalják a víz, szemet, villany teljes költségeit. A víz köbméterenkénti ára 3,3 lej, a hulladék elszállításának a költsége hónaponta 60 lejbe kerül. Az elektromos áram fogyasztása átlagosan havonta nagyjából 700 lejbe kerül. Az érték viszonylagos magasságát az indokolja, hogy a hidegebb hónapokban, mivel a központ fűtése elektromos fűtőtestekkel történik jelentősen megnövekedik az áramfogyasztás is.

A vállalkozásba befektetett javak egy adott idő után amortizálódnak, ezért bizonyos tárgyi eszközök esetében értékcsökkenéssel kell számolnunk. A különböző befektetett eszközök

esetében más és más amortizációs idővel számolunk. Ez a rövid idő alatt elhasználódó eszközök (kaptárak, laptopok, nyomtató) 5 év, a terápiásház és pergetéshez szükséges eszközök esetében 15 év, míg a főépület elhasználódási ideje 30 év.

10. táblázat: Amortizáció

Megnevezés	Menny.	Érték (Lej)	Am. Idő (Év)	Éves am.	Negyedévi am.
Pergetéshez eszközök (fődelező tálca, pergető)	1-1 db	1 500	15	100	25
Kaptárak	12. db	3 600	5	720	180
Főépület ára	-	425 088	30	14 170	3 542
Terápiásház ára	-	14 760	15	984	246
Laptop	2 db.	4 000	5	800	200
Nyomtató	1 db.	500	5	100	25
Összesen		24 360		16 874	4 218

(Forrás: Saját szerkesztés)

2.4.9 Eredménykimutatás

Az eredménykimutatást összesen 5 évre végeztem el. A kimutatáshoz először összesítettem az évenként bevételeket, amelyek a termékadásokból, a terápiás kezelések árából és a bérleti díjból állnak, valamint a fix és változó költségeket egyaránt, amelyek közé a csomagolóanyagok, személyzeti bérek, fogyóanyagok, rezsi költség, marketing költség és egyéb adminisztratív költségek tartoznak. Ezeket a 11. számú táblázat foglalja magába. Ezekből az adatokból kiszámolható a vállalat eredménye.

11. táblázat: Eredmény kimutatás

	1	2	3	4	5
Bevételek					
Méhméreg	30 000	33 000	37 950	45 540	56 925
Apiterápiásház felnőtt	13 650	15 015	17 267	20 721	25 901
Apiterápiásház gyermek	6 125	6 738	7 748	9 298	11 622
Látogatás	20 350	22 385	25 743	30 891	38 614
Méz (Erdei, Vegyes, Repce)	30 930	68 046	78 253	93 903	117 379
Akácméz	11 475	25 245	29 032	34 838	43 548
Propolisz tinktúra	2 760	6 072	6 983	8 379	10 474
Virágpor	950	2 090	2 404	2 884	3 605
Lépesméz	4 900	10 780	12 397	14 876	18 596
Bio Bolt bevétele	25 200	26 460	27 783	29 172	30 631
Bérleti díj	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Összesen	176 340	245 831	275 559	320 503	387 295
Változó költségek					
Méhméreg	0	0	0	0	0
Apiterápiásház felnőtt	2 048	2 150	2 365	2 483	2 731
Apiterápiásház gyermek	613	643	707	743	817
Látogatás	2 035	2 137	2 244	2 356	2 474
Méz (Erdei, Vegyes, Repce)	1 289	2 706	2 977	3 275	3 602
Akácméz	319	669	736	810	891
Propolisz tinktúra	345	725	797	877	964
Virágpor	152	319	351	386	425
Lépesméz	49	103	113	125	137
Bio Bolt bevétele	0	0	0	0	0
Bérleti díj	0	0	0	0	0
Összesen	6 849	9 452	10 290	11 054	12 041
Fedezet	169 492	236 378	265 269	309 450	375 254
Fix költségek					
Anyagi költségek összesen	16 200	16 200	16 200	16 200	16 200
Össz. személyi ktg.	111 321	111 321	116 917	116 917	122 807
Amortizáció	16 874	16 874	16 874	16 874	16 874
Szolgáltatások	16 080	16 080	16 080	16 080	16 080
Kamat	0	0	0	0	0
Adó/illeték	2 400	3 333	2 800	3 200	3 900
Egyéb/Előre nem látható	1 600	1 600	1 700	1 700	1 700
Összesen	164 475	165 408	170 570	170 970	177 560
Eredmény	5 017	70 970	94 699	138 480	197 693

(Forrás: Saját szerkesztés)

Cash-flow kimutatás

A Cash-flow kimutatás a vállalkozás pénzügyi helyzetében bekövetkezett változásokat mutatja be éves lebontásban. A kimutatás nem számol az amortizációs költségekkel, az eredmény kimutatással, és egy jól meghatározott időszakra mutatja be a pénzforgalmat. Meghatározásra kerül az is, hogy profitáló lesz-e egyáltalán a tevékenység. A pénzforgalmi jelentésből arra következtethetünk, hogy a vállalkozás már profitálónak válik.

12. táblázat: Cash-Flow

CashFlow					
Kezdő pénzáram	20 000	41 891	129 735	241 307	396 660
Eredmény	5 017	70 970	94 699	138 480	197 693
Amortizáció	16 874	16 874	16 874	16 874	16 874
Bruttó CF	21 891	87 844	111 572	155 353	214 567
Törlesztés	0	0	0	0	0
Beruházások					
Nettó CF	21 891	87 844	111 572	155 353	214 567
Maradványérték					2
Jelenérték (PV)	20 848	79 677	96 380	127 809	168 119
Záró pénzáram	41 891	129 735	241 307	396 660	611 227

(Forrás: Saját szerkesztés)

A beruházás értékelése

A Cash-Flow kimutatás elkészítésével kiszámolhatunk néhány olyan mutatószámot, amelyekkel megállapítható, hogy a vállalkozásba érdemes-e befektetni, valamint, hogy a beruházás (az Európai Unió pályázati forrásokkal együtt) mennyi idő alatt fog megtérülni.

13. táblázat: Mutatószámok

Mutatószám					
Összes bevétel	176 340	245 831	275 559	320 503	387 295
Összes költség	171 323	174 860	180 861	182 024	189 601
Eredmény	5 017	70 970	94 699	138 480	197 693
ROS (árbevétel arányos er.)	2,8%	28,9%	34,4%	43,2%	51,0%
Beruházás nagysága	464 208				
Elvárt hozam	5%				
NPV	28 625				
Megtérülési idő	4,8297				
Jövedelmezőségi index	0,0617				
Felhalmozott pénz	21 891	109 735	221 307	376 660	591 227

(Forrás: Saját szerkesztés)

A fenti táblázat összesíti az összes bevételt és költséget az 5 éves időtartamra. Kiszámolható az árbevétel arányos nyereség (ROS- Return on sales), amely azt mutatja, hogy a vállalat bevételének hány százaléka marad meg eredményként. Az általam alkalmazott várható hozam értéke 5%. A vállalkozás nettó jelenértéke (NPV-Net present value) pozitív, ami arra enged következtetni, hogy a vizsgált időszakban a vállalkozás jövedelmező. A megtérülési időből kiderül, hogy ahhoz, hogy a beruházás megtérüljön megközelítőleg 5 év (4,82) szükséges. A jövedelmezőségi index megmutatja a beruházás hozamának a beruházás tőkeigényéhez viszonyított arányát, ideális esetben a jövedelmezőségi index értéke 1, vagy 1-nél nagyobb. Esetünkben az érték 0,0617. Ez azt jelenti, hogy a befektetett tőke megtérülési ideje kevesebb a beruházás üzemidejénél.

3. Következtetések, javaslatok

Ebben a részben szeretném összegezni a szakdolgozati kutatásom eredményeit, a következtetéseket és a javaslatokat is. Külön összegzem a kérdőíves felmérés, az interjúk és az apiterápiás központ tervezésével kapcsolatos következtetéseimet és javaslataimat.

A kutatás legelején felállítottam 3 hipotézist. Ezek igazolásával kapcsolatban a következő megállapításokat teszem:

Az **első hipotézisem** a méhészeti termékek ismertségét taglalja, hogy mennyire ismertek egyes termékek és mennyire nem. Mint kiderült a kérdőíves válaszokból, illetve a versenytársakkal való beszélgetésből, elége ingadozó a méhészeti termékek ismertsége. Van, amit többet ismernek és fogyasztanak, vannak olyan termékek, amellyel nincsenek tisztában. Tehát a **hipotézis megállja a helyét a dolgozatban.**

A **második hipotézisem** szerint az apiterápiás lehetőségek ismertsége gyenge. Valóban ez derült ki a kérdőíves válaszokból is. A válaszadók zöme nincs tisztában a termékek jótékony hatásaival. Talán pont ez az oka, hogy nem is veszik igazán igénybe az újszerű szolgáltatásokat, termékeket. Az interjúk során is többször elhangzott, hogy félnek az emberek az ismeretlentől. A bizonytalanság nem azonos a teljes elzárkózással. Általában elmondható, hogy amint kipróbált már egy terméket, szolgáltatást az ügyfél, a félelem és a bizonytalanság eltűnik. A kérdőíves felmérés **megerősítette ezt a hipotézist is.**

A **harmadik hipotézisem**, hogy az apiterápiás kezelésekre még nincs nagy igény. Ez is megfogalmazódott a kérdőíves válaszok értékelése során, hiszen érthető módon addig, amíg nem találkoznak ezzel a szolgáltatással, addig igény se fog mutatkozni. Éppen ez a potenciál benne; ez egy fejlődő turisztikai ágazat. A versenytársak válaszai, valamint a kérdőíves felmérés eredményei is **megerősítették a harmadik hipotézist is.**

A kérdőíves felmérés, és az interjúk alapján abból kiindulva, hogy az apiterápia még egy éretlen piaci fázisban van Románia-szerte, így arra a következtetésre jutottam, hogy egy olyan helyen, ahol az egészségturizmusnak eleve van hagyománya (Kovászna), egy apiterápiás központ kialakításának volna jövője. Pláne úgy, hogy a méhészeti alapok már megvannak. Kidolgoztam a központ kialakításának műszaki, szakmai és marketing tervét. Számításokat is végeztem azzal kapcsolatban, hogy miként lenne – nyilván ideális esetben- nyereségessé tehető.

Javaslatom lényegében az apiterápiás központ, azaz a vállalkozásom fejlesztési tervét foglalja magában. Ahol az elsődleges szempont a gyógyítás a méhészeti termékek, illetve a méhek biztosította kezelések által, mint a méhlevegő és biorezonancia. A központban helyet kapna egy biobolt, ahol a méhészetünk által előállított termékek értékesítenének. Úgy vélem, hogy ez nemcsak egyetlen vállalkozás lehetősége. Gazdagítaná Kovászna megye egészségturizmusának kínálatát. Egy ilyen apiterápiás központ nagyot lendítene a megye kínálatán és új munkahelyeket is teremtené. Ehhez természetesen hozzátartozik egy ismeretterjesztő munka is, lévén a kutatási tapasztalatok arra mutattak rá, hogy az emberek többségének nincs pontos ismerete a méhek világáról, a méhészeti termékekről, az apiterápiáról. További javaslatom tehát ebben a témában, hogy minél több informatív előadást kellene tartani azzal a szándékkal, hogy ez emberek megismerjék a természet működését a méhek világán keresztül. Ez a vidéki élettér bemutatásával, a fenntarthatóság hangsúlyozásával jól szolgálná a hagyományait, hagyományos értékeit őrző vidékfejlesztési célokat is Kovásznán innen és túl.

4. Összefoglalás

A szakirodalom feldolgozásával kezdtem a dolgozatot, mely körül járta az egészségturizmus fogalmát és azon belül az apiturizmust. Majd jobban kibontottam az apiterápia fogalmát és annak hasznosságát. Ezt követte a kérdőíves kutatás, melynek eredményeiből kiderült, hogy a méhészeti termékek ismertsége kétes, vagy is ismert és ismeretlen egyaránt. A legtöbben már próbáltak más alternatív kezeléseket és jó érezték azok jótékony hatását, illetve a válaszokból az is kiderült, hogy lenne igény az apiterápiás kezelésekre, ami jó az apiterápiás központ tervezését nézve.

Az interjúk is megerősítették bennem, hogy az emberekben van érdeklődés, de kevés az ismeretük.

A kérdőíves felmérés és az interjú alapozta meg a családom jelenlegi méhészeti vállalkozásának továbbfejlesztését egy apiterápiás központ irányában. A központ egy 96 m²-es főépületből és egy 16 m²-es terápiás faházból létesülne, amely a „Bogyó Apiterápiás Központ” nevet kapná. A központ egy természetgyógyászati módszereket kínáló vállalkozás lenne, amellyel a célom az lenne, hogy megismertessem az emberekkel a méhek világát és a bennük rejlő gyógyászati lehetőségeket. A központban a tervezetek szerint értékesítődének a termékeink, de a legfontosabb tevékenységek és a terápiás kezelések lennének. A biorezgéssel és kaptárlevegővel történő terápiás kezelések az apiterápiás faházban kapnának helyet.

A pénzügyi számítások és elemzések során úgy tűnik hogy ideális esetben a vállalkozás az ötödik évtől lehetne nyereséges, ekkor lenne képes annyi jövedelmet termelni, hogy fedezni tudja a kiadásait.

Következtetésként megállapítottam ezt is, hogy a központ fellendülést tudna hozni Kovászna egészére számára, hisz bővülne az egészségturizmus minőségi szolgáltatása. Egy alternatív szolgáltatási kínálati elem lehet a gyógyulni vágyók számára, és természetesen mindazoknak, akik szívesen kipróbálnák az egészséges életmód általunk kínált formáit.

Irodalomjegyzék

- AMBRUS, Tünde. 2019.: A székely falutízesek ösztönző és húzó szerepe a felelősségteljes turizmus-szervezésben és a tér sajátosságainak önszabályozó szerepe az eltartóképesség szempontjából. In Turizmus, fogyasztás, generációk, Tanulmánykötet PTE Közgazdaságtudományi Kar, Marketing és Turizmus Intézet, Pécs.pp.304–316., https://ktk.pte.hu/sites/ktk.pte.hu/files/images/news/2019/06/Tan_kotet_Nemz_Turizmus_Konf_II.pdf
- BOROS, Szilvia – PRINT, Markó Erzsébet – PRISZINGER, Krisztina. 2011. *Turisztikai terméktervezés és fejlesztés*. Pécsi Tudományegyetem. 39-50 old.
- CSATA, Zsombor. – PÁSZTOR, Gyöngyi. 2015. *Integrált turisztikai humán erőforrás fejlesztés a vidéki foglalkoztatás növelése érdekében*. Gutenberg Nyomda. Csíkszereda 41-48. old. 51.old. 14-16 old.
- GONDA, Tibor. 2016. *A turisztikai termékfejlesztés elméleti alapjai*. PTE KPVK kiadó. 10-24 old. 175-178 old. 194 old.
- HEVESI, Mihály. 2021. *Méhek ajándéka - Méhészeti termékek, receptek, tanácsok, életmód*. Szépnapp Kiadó. 10-19 old. 27 old. 31-45 old 81-84 old. 88 old. 95-105 old. 108-117 old.
- IPÓ L.–JAKAB K. (szerk.) 1974: *Hargita megye természetes gyógyvizei*. Hargita megye néptanácsának Egészségügyi Igazgatósága, Csíkszereda. Kézirat.
- JÁNOSI CS.–PÉTER É. (szerk.) 2009: *Székelyföld borvizei*. Polgár-Társ Alapítvány, Csíkszereda. 245 p
- Próbáld Katalin- Kelemen Zoltán 2008: *A Pogány-havas Kistérségi Társulás turizmusfejlesztési stratégiája és programja*, Pogány-havas Kistérségi Társulás 2008.
- SZABÓ, Géza. 2011. *Turisztikai terméktervezés és fejlesztés*. Pécsi Tudományegyetem. 22-23 old.
- TEMESVÁRI, Gabriella. 2000. *A gyógyító méhecske- Apiterápia- avagy Egészség Méhészeti Termékekkel*. BioTer BT kiadásában. 6-12 old.
- WOS, Barbara. 2014. *Journal of Environmental and Tourism Analyses, Api-tourism in Europe*. Oople Műszaki Egyetem, Lengyelország. 66-68 old.

Egyéb források:

- http://baratos.ro/index.php/en/2013-04-18-09-47-58/pake_ Letöltve: 2022.02.15.
- <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/226789> Letöltve: 2022.03.02.
- <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/41625> Letöltve: 2022.03.05.
- <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/81760> Letöltve: 2022.03.05.
- <http://www.primariacovasna.ro/hu/varosunk/helytoertenet/> Letöltve: 2022.02.10.
- https://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf1950.pdf Letöltve: 2021.12.15.
- <https://core.ac.uk/download/pdf/78473557.pdf> Letöltve: 2022.05.22.
- https://erdely7csodaja.ro/csoda/szekelyfoldi-borvizek-es-mofettak_____ Letöltve: 2021.11.10.
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/H%C3%A1zim%C3%A9h> Letöltve: 2022.05.22.
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/Kov%C3%A1szna-patak> Letöltve: 2022.05.22.
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1k%C3%A9> Letöltve: 2022.05.22.
- https://maszol.ro/gazdasag/Hivatalos-adatok-a-jarvany-miatt-nagyot-zuhant-tavaly-a-szekelyfoldi-turizmus-teljesitmenye_ Letöltve: 2021.12.15.
- https://medicineworld.org/alternative/apitherapy/history-of-apitherapy.html__ Letöltve: 2021.11.10.
- https://mtu.gov.hu/documents/prod/orokseg_turizmus_.pdf Letöltve: 2021.11.22.
- <https://sloveniatimes.com/slovenia-developing-new-tourism-branch-apitourism/> Letöltve: 2022.02.10.
- https://www.erdely.ma/kovaszna-a-mofettak-varosa-ha-nem-is-viagra-gazkent-de-reklamozni-kell/_ Letöltve: 2021.11.10.
- https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0014_HU.html__ Letöltve: 2022.09.21.
- <https://www.kvmt.ro/turizmus-haromszeken/> Letöltve: 2022.02.10.
- <http://eletmehekkal.hu/apiterapias-hazba-latogatunk/> Letöltve: 2023.04.23.

Mellékletek

22. ábra: Bogyó Apiterápiás Központ látványterve
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

23. ábra: Főépület
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

24. ábra: Fő épület felül nézetből

(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

25. ábra: Orvosi rendelő és kezelő szoba felül nézetből

(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

- Itt fog történi a méhméreg terápia, amelyet egy erre szakosodott orvos fog végezni.

26. ábra: Bio bolt felül nézetből

(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

27. ábra: Recepció és váróterem

(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

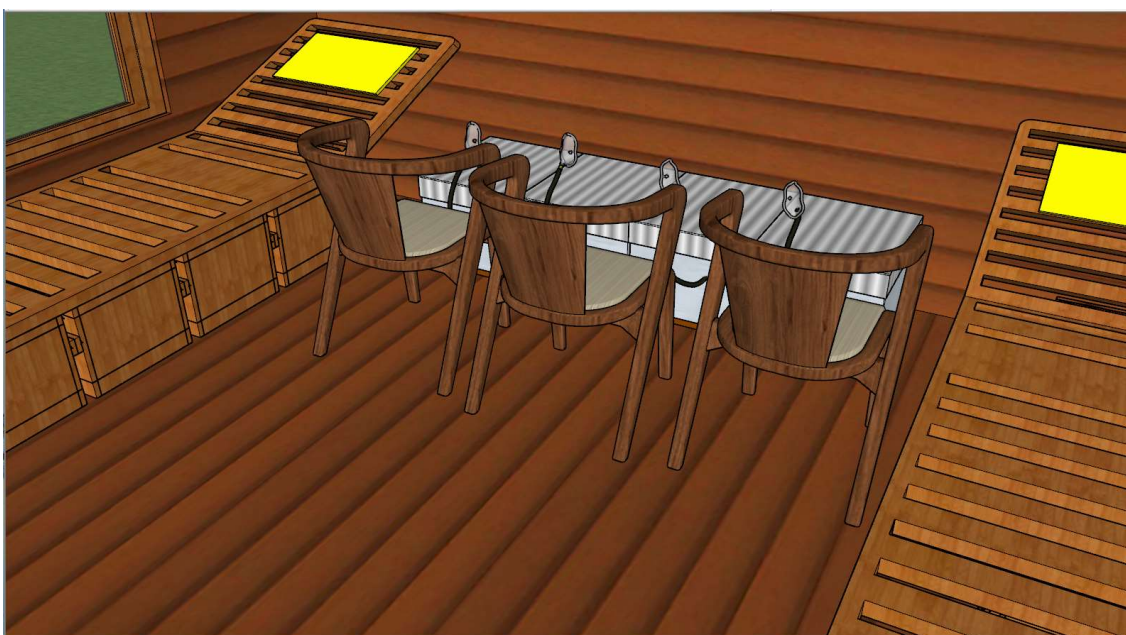
28. ábra: Fő épület hátsó kijárata és parkosított terület
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

29. ábra: Apiterápiás ház
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

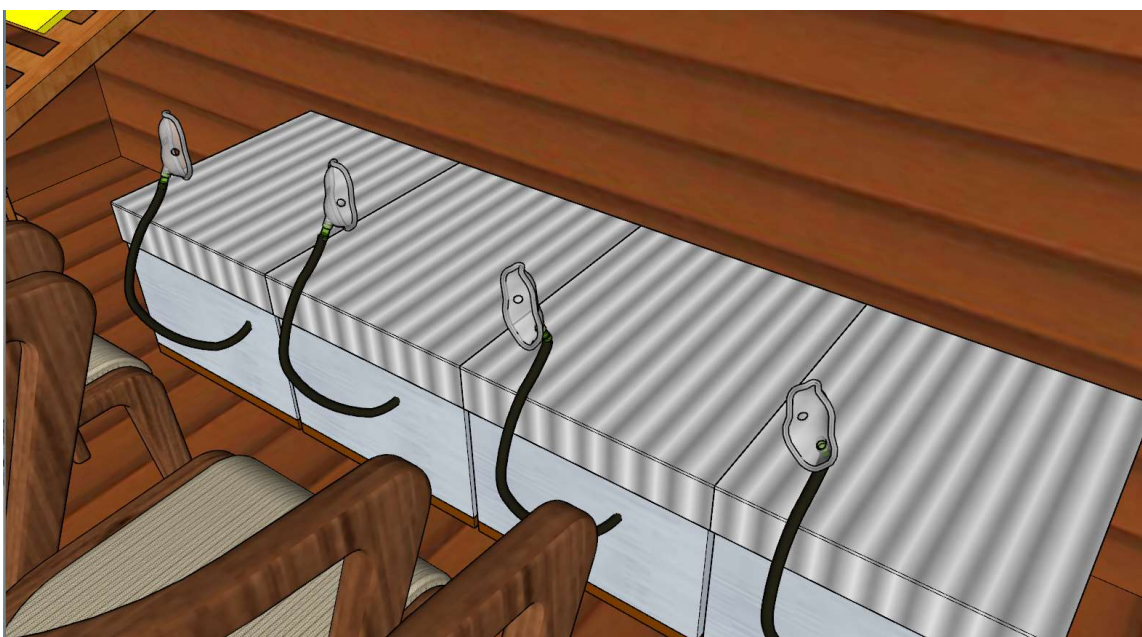
30. ábra: Apiterápiás ház oldalnézetből
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

31. ábra: Apiterápiás ház belső elrendezése
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

32. ábra: Apiterápiás ház felül nézetből
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

33. ábra: Méhlevegő terápia eszközök
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

34. ábra: Biorezgés relaxációs ágy
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

35. ábra: A központ hátsó része
(Forrás: saját szerkesztés SketchUp program segítségével)

Függelék

NYILATKOZAT

Alulírott Bogyó Attila, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Vidékfejlesztési agrármérnöki mesterképzési szak levelező tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023 év 04 hó 27 nap

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védelemre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Gödöllő, 2023 év május hó 3. nap

Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!

A DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe Apiterápiás központ megvalósítási terve

A dolgozatot készítő hallgató neve Bogyó Attila

Vidékfejlesztési agrármérnöki mesterképzési szak

Tanszék: VFGI/Vidék- és Területfejlesztési

Belső témavezető: Dr. Nagyné Dr. Molnár Melinda Egyetemi docens

Összefoglalásként a szakirodalom elemzése során végig jártam a egészségturizmust, amit követetett az apiturizmus és apiterápia fogalom rendszere. Ez köré épült a kérdőíves kutatás, amelyben 3 hipotézist fogalmaztam meg. Itt arra kerestem a választ, hogy ki mennyire ismeri az apiterápiás/méhészeti termékeket, milyen gyakorisággal fogyasztják és hajlandók-e kipróbálni az apiterápiát.

A kérdőíves kutatáson túl készítettem egy üzleti tervet a lehetséges apiterápiás központról, látványtervek és pénzügyi számításokkal együtt.

A szakirodalom, a kutatási eredmények és az üzleti terv eredményeket tükrében az apiterápiás központ megvalósítása igen is lehetséges, az első pár év nem hozna akkora jövedelmet, de elegendő kitartással és megfelelő információáramlással szép eredményeket lehet idővel elérni. Összeségében ezzel a kutatással azt szeretem volna bizonyítani, hogy igen is megállná a helyét egy apiterápiás központ az egészségturizmuson belül és jó megélhetést tudna biztosítani a családom számára.